

III AINEVALDKOND „KEEL JA KIRJANDUS“

1. Valdkonnapädevus

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpetamise eesmärk põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane keele- ja kirjanduspädevus, mis tähendab suutlikkust tajuda keelt ja kirjandust kui rahvusliku, riikliku ja iseenda identiteedi alust, mõista erinevaid kirjandustekste ning nende tähtsust Eesti ja maailma kultuuriloos. Keele- ja kirjanduspädevus hõlmab teadmisi ja oskusi, kujundamaks keele- ja kultuuriteadlikku inimest, kes käitub nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses verbaalsele ja sotsiaalsele kontekstile vastavalt.

Keele- ja kirjandusõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks omandab õpilane järgmised valdkonnapädevused:

- 1) austab keelt kui kultuuri kandjat ja vahendajat, hindab seda kui avaliku suhtluse vahendit, väärtustab eesti rahvuskirjandust ja rahvapärimust ning keelelist ja kultuurilist mitmekesisust;
- 2) saavutab keeleteadlikkuse, arvestab kultuuris välja kujunenud keelekasutus- ja suhtlustavasid, teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana;
- 3) loeb, esitab ning kirjutab eri tüüpi ja liiki tekste, analüüsib tekstide keelekasutust, ülesehitust ja vormistust, väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 4) leiab, hindab kriitiliselt ning kasutab eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, austab intellektuaalomandit;
- 5) mõistab ilukirjandusteose kunstilisi väärtusi, analüüsib ja tõlgendab eri tüüpi ning eri žanris tekstide ülesehitust, väljendust ja sisu;
- 6) omandab lugemisharjumuse, väärtustab lugemist, kujundab loetu põhjal oma esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi, rikastab mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda keele- ja kultuuriteadmisi.

2. Valdkonna lühikirjeldus

Ainevaldkonna õppeainetes omandab õpilane keele- ja kirjandusteadmisi, arendab lugemis-, kirjutamis- ja suhtlusoskusi, et kasvada põhikooli lõpuks teadlikuks, aktiivseks ja vastutustundlikuks lugejaks, kirjutajaks ja suhtlejaks.

Eesti keele valdamine Eestis on hariduslik vajadus, mis on eduka ja jätkusuutliku õppimise eeldus kõikides õppeainetes.

Vene keele valdamise eesmärk vene kodukeelega õpilastel on hoida sidet emakeelse kultuuripärandiga.

1.–4. klassis arendatakse eesti keele õppes kõiki keeleõpetuse osaoskusi, esmajoonel suhtlus-, lugemis- ja tekstiloomeskust ning õigekeelsust eri tekstiliikide, sealhulgas ilukirjandustekstide lugemise, jutustamise ja kirjutamise kaudu.

Alates 5. klassist on eesti keel ja kirjandus eri õppeained, mida seob tekstikeskne ja žanriteadlik käsitusviis ning kõikide keeleõpetusoskuste mitmekülgne ja tasakaalustatud arendamine.

Eestikeelsele aineõppele üleminekul võimaldab Loksa Gümnaasium vene kodukeelega õpilastel lapsevanema avalduse alusel õppida ainet vene keel ja kultuur.

Eesti keele kui teise keele õpe lähtub Euroopa keeleõppe raamdokumendi ja selle lisade põhimõtetest ning nendes kirjeldatud keeleoskustasemetest. Eesmärk on õpilaste toimetulek eestikeelses ühiskonnas, sh suutlikkus jätkata õpinguid ja siseneda tööturule.

3. Ainete maht klasside kaupa

	1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl	7. kl	8. kl	9. kl
Eesti keel	7	7	6	5	4	3	2	2	2
Kirjandus					2	2	2	2	2
Eesti keel teise keelena	6	7	6	5	5	5	5	5	5
Vene keel						2	1	1	1
Vene keel ja kultuur		2	2	2	2				
Kirjandus vene keeles						2	2	2	2

4. Lõiming

Keele ja kirjanduse valdkonna ained lõimuvad valdkonnaüleselt kõikide õppeainetega ja toetavad pädevuste saavutamist teistes ainevaldkondades. Keeleoskus loob eeldused kõigi õppeainete edukaks omandamiseks ja toimetulekuks nii isiklikus kui ka avalikus elus.

Kõikide valdkondade õppeained arendavad omakorda keelekasutuse põhipädevusi: sõnavara tundmist ja rakendamist, tekstimõistmist ja -loomet, pädevust suuliselt ja kirjalikult suhelda. Valdkonnaülene lõiming tähendab, et kõikides õppeainetes tuleb ainekirjaoskuse saavutamiseks tegeleda tekstitoimingutega, st eri liiki tekstidega, ning tähelepanu juhtida ortograafia- ja grammatikareeglite normipärasele rakendamisele.

Loodusained

Loodustemaatika kirjanduses (nt loodusluule jms). Keskkonna teema, inimene ja loodus, keskkonnakaitse. Loodus ja tehnoloogiline areng. Loovkirjutamine – looduskirjeldused, arutelud ökoloogiliste probleemide üle.

Sotsiaaalained

Kirjandus peegeldab ajaloolisid sündmusi ja ajastuid. Romaanid, memuaarid, päevikud. Ajalooliste tegelaste kajastumine kirjanduses. Kodanikuõigused ja inimõigused, rassism ja õiglus. Eetilised ja moraaliküsimused. Stereotüübid ja müüdid, demokraatia ja kultuuriline mitmekesisus. Ühiskonna väärtused. Arvamusartiklid, esseed.

Kunstiained

Kirjanduslike tekstide illustreerimine. Luule ja muusika sidumine. Kirjanduse, kunsti ja muusika ühised voolud ja suunad. Looduse kujutamine sõnas ja pildis.

Matemaatika ja tehnoloogia

Statistika ja andmete tõlgendamine kirjutamisülesannetes. Digitaalne kirjaoskus, arvutiprogrammide kasutamine tekstide loomisel ja esitamisel. Kirjandusteoste analüüs digikeskkondades.

5. Üldpädevused

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes kõiki riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevusi ja läbivaid teemasid. Üldpädevusteni jõutakse eri allikatest teavet hankides ja seda kriitiliselt hinnates, eri liiki tekste lugedes, nende üle arutledes ja väideldes, erilaadseid tekste funktsionaalselt koostades ja kirjutades. Õpilastes arendatakse teadmisi, oskusi, kujundatakse hoiakuid ja väärtushinnanguid.

Kultuuri- ja väärtuspädevus

Eesti ja maailmakirjanduse tundma õppimine. Kultuuriliste väärtuste, kultuurilise pärandi mõtestamine. Ajastu väärtushinnangute mõju inimesele. Teadmised erinevate maade kirjandusest avardavad õpilase maailmapilti.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus

Kultuuride ja ühiskonna teemad kirjanduses. Kirjandusteoste kaudu mõtestatakse ühiskonna toimimist ja kultuurilist mitmekesisust. Rühmatööd, arutelud. Oma arvamuse väljendamine, kaaslaste kuulamine. Erinevate vaadete austamine. Eetilised teemad: võrdõiguslikkus, sallivus, õiglus.

Enesemääratluspädevus

Kirjandusteoste analüüsimisel õpitakse mõistma ja kujundama oma identiteeti. Esseed ja arvamustekstide kirjutamine. Oma vaadete tutvustamine, kogemuste analüüsimine. Kirjandusteoste tegelaste ja sündmuste analüüsimine. Õpilased mõistavad enda väärtusi ja maailmavaadet.

Õpipädevus

Iseseisev õppimine ja lugemine. Ajaplaneerimine ja töökorralduse pikemate tekstide lugemisel. Teoste lugemine, märkmete tegemine, teemade võrdlemine ja analüüsimine. Tekstide analüüs ja mõistmine: info leidmine, tekstide tõlgendamine, nende reflekteerimine.

Suhtluspädevus

Kirjandustekstide lugemine ja arutelu: oma arvamuse avaldamine, seisukohtade kaitsmine, argumenteerimine. Loov- ja tarbetekstide kirjutamine valides sobiva stiili, selge ja korrektne eneseväljendus. Rollimängud ja esitused.

Ettevõtlikkuspädevus

Projekti- ja loovtööd, kirjandustegevuste korraldamine. Probleemilahendusoskuste arendamine. Iseseisvus ja vastutus ome tegevuste korraldamisel. Individuaalsed lugemis- ja kirjutamisprojektid.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus

Tekstide loogika ja ülesehitus, kirjandustekstide struktuuri, narratiivi ja süžee analüüs. Detektiivkirjandus ja mõistatuslugude lahendamine. Andmete kogumine ja tõlgendamine.

Digipädevus

Kirjandustekstide leidmine ja töötlemine digikeskkonnas. Loovkirjutamine digivahendite abil. Meediatekstide analüüs, kriitiline mõtlemine digitaalses maailmas.

6. Läbivad teemad

Läbivate teemade käsitlemist toetavad projekt- ja probleemõpe, uurimis- ja loovtegevused, lugemis, kirjutamis- ja suhtlusülesanded ning mitmekülgne info- ja digikirjaoskus.

Elukestev õpe ja karjääri kujundamine

Kirjandusteoste tegelaste valikud ja eluõppetunnid, eluraskuste ületamine, väärtused ja tõekspidamised. Kirjanduslikud eeskujud. Teosed, mis peegeldavad kutsumust, tööd, karjäärivalikuid. Loovkirjutamine enda plaanidest, valikutest, isiklikust arengust.

Keskkond ja jätkusuutlik areng

Looduse ja keskkonna temaatika kirjanduses, loodusluule. Looduse ja inimese suhe. Inimese mõju keskkonnale eri ajastutel. Ulmekirjanduses keskkonnateemad. Loovkirjutamine.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

Ühiskonnateemad kirjanduses. Kirjandustegelased, kes algatavad muutusi, võitlevad oma õiguste eest, mõjutavad kogukonda. Analüüs ja arutelu, kuidas lahendada keerulisi olukordi. Loovkirjutamine, projektõpe jms.

Kultuuriline identiteet

Eesti kultuuri ja identiteedi süvendamine klassikaliste kirjandusteoste abil. Maailmakirjandus ja eri kultuuride tundma õppimine. Sarnaste teemade uurimine eri rahvaste kirjanduses (muinasjutud jms).

Teabekeskkond ja meediakasutus

Kirjandusteoste ja nende ekraniseeringute võrdlus. Arutelud – kirjandus propaganda teenistuses, inimeste mõjutamine. Meedia sõnum ja mõju. Kirjandusteoste tegelaste „sotsiaalmeedia” võimalused. Kirjandusteoste ümberjutustamine videoprojektina. Kirjanduse ja teiste tekstide kriitiline hindamine, olulisuse eristamine.

Tehnoloogia ja innovatsioon

Digitaalsete tekstidega töötamine. Innovaatlised esitlusviisid, loovkirjutamine. Teaduslik ja ulmekirjandus. Tehnoloogia mõju inimkonnale – selle kajastamine kirjanduses.

Tervis ja ohutus

Vaimse tervise teemad kirjanduses. Inimeste emotsionaalne ja vaimne heaolu. Teemad: kiusamine, sõltuvus, vägivald, eneseleidmine, vaimne vastupidamine. Tegelaste emotsioonid ja konfliktid. Kirjanduse tervendav mõju. Lugemise ja kirjutamise roll stressi maandamisel.

Väärtused ja kõlblus

Eetilised ja moraalsed dilemmad kirjanduses. Kirjanduslikud eeskujud. Tegelaste valikud ja arutelud nende üle. Õpilastes empaatia, aususe, õiglustundeallivuse kujundamine. Arutelud kirjandusteoste sõnumi ja väärtuste üle.

7. Eesti keel

I kooliaste: keskendutakse õpilaste teadmiste ja oskuste kujundamisel nii suulisele kui ka kirjalikule keelele. Kuulamine, kuuldust arusaamine ja kõnelemine on tihedalt seotud lugemis- ja kirjutamisoskuse arendamisega.

II ja III kooliaste: õpilaste teadmisi ja oskusi kujundatakse neljas õppevaldkonnas: suuline ja kirjalik suhtlus, teksti vastuvõtt, tekstiloomine ning keeleteadlikkus. Siingi on eesti keele õpetamise keskmes (tervik)tekstid ja katkendid või tekstikorpused ning nendega seotud tekstitoimingud.

7.1. Hindamine

Hinnatakse nii õppeprotsessi vältel kui ka õppeteema lõpus.

Õppeprotsessi käigus rakendatakse kujundavat hindamist, kus õpilane saab suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta. Kokkuvõttev hindamine toimub üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, et kontrollida nii õppetöös püstitatud eesmärkide saavutamist kui ka riikliku õppekavaga sätestatud õpitulemuste saavutatust. Kokkuvõttev hinne võib kujuneda õppeperioodi jooksul toimunud hindamise tulemusena, seejuures arvestatakse, et hinnetel võib sõltuvalt töö mahust olla erinev kaal.

Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane hindamisprotsessi nii oma töö hindamisel kui ka kaasõpilaste tagasisidestamisel. Õpilasele on õppeprotsessi alguses teada, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid. Õpilast suunatakse õppeprotsessi käigus oma õppimist ja püstitatud eesmärkide saavutamist analüüsima ja reflekteerima.

7.2. Õpitulemused ja õppesisu

Esitatakse klasside kaupa

7.2.1. I kooliaste

Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- 2) väärtustab eesti keelt;
- 3) omandab eesti keele lugemistehnika;
- 4) loeb eesmärgistatult eri allikatest ja keskkondadest;
- 5) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste käsikirjaliselt ja arvutil eri keskkondades;
- 6) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;
- 7) analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;

1.klass

Suuline keelekasutus

Õpitulemused

Õpilane:

1. Eristab häälikute järjekorda ja kohta sõnas, eristab täishäälikute pikkusi.
2. Tegutseb õpetaja ja kaaslaste suulise juhendamise järgi.
3. Kuulab õpetaja ja kaaslaste esitatud eakohast teksti, mõistab kuuldud lause ja jutu sisu.
4. Teab et on sama- ja vastandtäheendusega sõnad, nimetab mõned nendest.
5. Väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt, palub, küsib, tänab, vabandab.
6. Jutustab suunavate küsimuste abil nähtust, kuuldust loetust.
7. Koostab õpetaja abil pildiseeria või küsimuste toel suulise jutu.
8. Esitab luuletuse peast.

Õppesisu

Kuulamine

Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine, pöhi- ja täishääliku pikkusel. Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.

Kõnelemine

Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Häälduse harjutamine, hääle tugevuse kohandamine olukorrale. Töö lähedase tähendusega sõnaga, sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel. Lihtlauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas. Esemete, nähtuste, tegelaste jms võrdlemine, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitamine. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Jutustamine kuulatu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria, etteantud teema põhjal; aheljutustamine. Klassiga ühiselt kogetud sündmuste vahendamine jutustades: jutustamine eri rollides. Pantomim-mõistatused tuttavate juttude kohta. Tuttava luuletuse, dialoogi peast esitamine.

Lugemine

Õpitulemused

Õpilane

1. Tunneb häälik-tähe vastavust.
2. Loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt lausehaaval, väikeste peatustega raskemate sõnade ees omas kõnetempos või natuke aeglasemalt.
3. Mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega) lugedes loetu sisu.
4. Vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastus on tekstis otsesõnu öeldud.
5. Mõtleb jutule alguse või lõpu.
6. On lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid, annab loetule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav).

Õppesisu

Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Trükitähtede (nii suurte kui väikeste) tundma õppimine. Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo, oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitlus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord) lugemine. Sõna, lause, teksti sisu mõistmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Loole lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Küsimustele vastamine, millele vastus on tekstis otsesõnu kirjas. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid), skeemide, kaartide lugemine õppekirjanduses, nende tähenduse tabamine. Luuletuste ilmekas (mõtestatud) lugemine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga. Tekstiliikide eristamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistus.

Kirjandustekstid: liisusalm, muinasjutt, mõistus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend.

Kirjutamine

Õpitulemused

Õpilane:

1. Kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, teab kuidas kirjutada õigeid tähekujusid, oskab neid sõnas seostada
2. Kirjutab tahvlilt ära.
3. Täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut, paigutab teksti õigesti vihikulehele, lisab tööle kuupäeva
4. Koostab näidise järgi kutse.
5. Eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset.
6. Kirjutab omasõna algusesse *k*, *p*, *t*.
7. Kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2 silbilisi) sõnu ja lauseid.
8. Teab, et lause lõpeb punktiga.
9. Teab, et lause alguses, inimeste, loomade, kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte.
10. Kirjutab õigesti oma nime.

Õppesisu

Kirjatehnika

Kirja eelharjutused. Kirjutamine pliiatsi ja kriidiga, joonistähtede kirjutamine. Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend istudes ja seistes (tahvli juures). Väikeste kirjatähtede õppimine. Suurte kirjatähtede õppimine (vajadusel 2.klassis). Tähtede seostamine. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus. Teksti ära kiri tahvlilt, õpikust.

Kirjalik tekstiloome

Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitus (kujundamine näidise järgi). Jutu kirjutamine pilditäiendusena (pildi allkiri, kahekõne jms). Jutule lõpu kirjutamine. Loovtöö kirjutamine (pildi, pildiseeria, küsimuste järgi). Lünkümberjutustuse kirjutamine.

Õigekeelsus

Häälik, sõna, lause, tekst. Tähed ja tähestik, võõrtähtede vaatlus. Häälikute märkimine kirjas. Sõna ja lause ladumine ja kirjutamine. Täis- ja kaashäälikud. Täishäälikuühendi vaatlus. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine. Sulghäälik (k, p, t) omasõnade alguses. i ja j ning h sõna alguses seoses tähtede õppimisega. Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes. Liitsõna vaatlus (moodustamine).

Sõnade lõpu õigekiri – d ja -vad (mitmus) ning -b (tegusõna 3. pööre) õigekirjaga tutvumine. Tutvumine jutustava (väit-), küsi- ja hüüdlausega. Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine). Koma lauses (teksti vaatlus). Oma kirjutusvea parandamine õpetaja abiga.

Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena).

2.klass

Suuline keelekasutus

Õpitulemused

Õpilane:

1. Eristab täis- ja suluta kaashääliku pikkusi
2. Kuulab õpetaja ja kaaslaste eakohast teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja abil
3. Koostab kuuldu põhjal õpetaja abil lihtsama skeemi või kaardi
4. Kasutab kõnes terviklauseid
5. Teab ja leiab vastandtähendusega sõnu, õpetaja abiga ka lähedase tähendusega sõnu
6. Väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas.
7. Vestleb oma kogemustest ja loetust. annab õpetaja abiga edasi lugemispala, õppeteksti, filmi, teatrietenduse sisu.
8. Koostab õpetaja abiga jutu pildi, pildiseeria või küsimuste toel, mõtleb jutule alguse ja lõpu.
9. Vaatleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel
10. Esitab luuletust peast.

Õppesisu

Kuulamine

Hääliku pikkuste eristamine sõnamängus, liikumise ja liigutuste abil, põhirõhk suluta kaashäälikul.

Õpetaja ja kaaslaste suulise mitmeastmelise juhendi meeldejätmine ja selle järgi toimimine mängus, praktilise ülesande lahendamisel (välitund, otsimine, mõõtmine). Õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel. Kaaslaste ettelugemise kuulamine ja hinnangu andmine ühe aspekti kohta (õigsus, pausid, intonatsioon mõtte toetajana).

Kõnelemine

Hääldus- ja intonatsiooniharjutused sõnamängulistes harjutustes, kiirkõne, kajamäng. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus: muinasjuttude esitamine, igapäevaolukordade lavastamine. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevus, intonatsioon) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses: rongi, loomade hääle jm imiteerimine. Kõnelemine eri olukordades (telefonitsi, rühma esindajana), rollimängud. Nii enese kui ka teiste soorituste tunnustav kommenteerimine.

Oma arvamuse avaldamine (raamatu, filmi jm) kohta ja selle põhjendamine. Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine. Sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil. Sõnatähtenduste selgitamine ja täpsustamine aktiivse sõnavara laiendamiseks. Kuuldud jutu ümberjutustamine; pikema dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja sisule. Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine. Eri meeleoluga luuletuste (aastaajad, laste elu) mõtestatud peast esitamine.

Lugemine

Õpitulemused

Õpilane:

1. Loeb õpitud teksti õigesti, (lugemistempo võib olla aeglasem kõne tempost), enamasti parandab ise oma lugemisvigu,
2. Vastab teemakohasele küsimusele, väljendab intonatsiooniga loetava sisu.
3. Mõistab endamisi või häälega lugedes loetu sisu.
4. Vastab teemakohastele (ka tekstis mitte otsese infoga seotud) küsimustele
5. Leiab tekstist iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab eakohaste juhiste alusel õpetaja abiga.
6. Tunneb ära jutu, luuletus, näidendi, mõistatuse, vanasõna.
7. Kasutab õpiku sõnastikku õpetaja abiga sõnade tähenduse leidmiseks algustähe järgi.
8. On lugenud jõukohaseid lasteraamatuid, nimetab tegelasi, annab edasi loetu sisu mõne enammeeldinud episoodi järgi.

Õppesisu

Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi: oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse, sobiva intonatsiooni kasutamine. Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine. Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord,

õppeülesannete esitus. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses ning lasteraamatutes. Tekstist õpitavate keelendite, samuti sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade jms leidmine. Õpiku sõnastiku kasutamine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ja partnereid arvestades. Eri liiki lühitekstide (teade, kiri, ajakirja rubriik, sõnastik) mõistev lugemine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Loetud jutustuse ja muinasjutu kohta kava koostamine (teksti jaotamine osadeks); skeemi/kaardi koostamine õpetaja abiga. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine (ka siis, kui vastus otse tekstis ei sisaldu). Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Luuletuste ilmekas (mõtestatud) esitamine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga. Tekstiliikide eristamine: jutustus, luuletus, näidend, mõistatus, vanasõna.

Kirjandustekstid: rahvaluuleline liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend, muistend. Loetud raamatu tutvustamine ja soovitamine. Vajaliku teose otsimine kooli või kodukoha raamatukogust autori ja teema järgi täiskasvanu abiga.

Kirjutamine

Õpitulemused

Õpilane:

1. Kasutab kirjutades õigesti väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid
2. Kirjutab tahvlilt või õpikust ära.
3. Täidab iseseisvalt õpilaspäevikut, kujundab vihikut, paigutab näidise järgi teksti vihikulehele, kirja joonelisele lehele, varustab töö kuupäevaga.
4. Koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate.
5. Kirjutab loovtöö ja ümberjutustuse pildiseeria, küsimuste, skeemi või tugisõnade abil.
6. Eristab tähte, häälikut, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikühendit
7. Kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade ja õpitud võõrsõnade alsusesse.
8. Märgib kirjas õigesti täishäälikuid
9. Teab peast võõrtähtedega tähestikku.
10. Alustab lauset suure algustähega ning lõpetab punkti või küsimärgiga.
11. Kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes ning tuttavates kohanimes.
12. Kirjutab õigesti sõnade lõppu *-d* (mida teed?), *-te* (mida teete?), *-sse* (kellesse? millesse?), *-ga* (kellega? millega?), *-ta* (kelleta? milleta?)
13. Kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (20-25 sõna lihtlausetena).

Õppesisu

Kirjatehnika

Suurte ja väikeste kirjatähtede kordamine. Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged tähekujud ja seosed nii väikestel kui suurtel kirjatähtedel. Näidise järgi kirjatöö paigutamine vihiku lehele, kirjapaberile; kuupäeva kirjutamine.

Kirjalik tekstilooime

Kutse, õnnitluse ja teate koostamine õpetaja abiga. Tekstilähedase ümberjutustuse kirjutamine küsimuste ja tugisõnade toel. Loovtöö skeemi, kaardi toel; fantaasialugu. Jutu ülesehitus: alustus, sisu ja lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutlemine.

Õigekeelsus

Varasemale lisanduvalt keeleteadmised: täishäälikuühendi õigekiri, suluta kaashääliku pikkus ja õigekiri; k, p, t s-i ja h kõrval; i ja j silbi alguses, h sõna alguses. Silbitamine, poolitamise üldpõhimõtted.

3. klass

Suuline keelekasutus

Õpitulemused

Õpilane:

1. Kuulab mõtestatult eakohast teksti, saab aru edastatud sõnumist, suudab toimetada antud juhendi järgi
2. Väljendab end selgelt ja arusaadavalt suhtlusolukordades
3. küsib, palub, tänab, selgitab, vabandab, vastab, kasutab sobivalt täislauseid või lühivastuseid
4. Vaatleb sihipeaselt ja kirjeldab nähtut, eset, olendit
5. Avaldab oma arvamust kuuldu, nähtu, loetu kohta
6. Suudab küsimuste abil edasi anda loetud õppeteksti, raamatu, teatrietenduse, filmi sisu
7. Koostab kuuldu või loetu põhjal skeemi, mõistekaardi
8. Jutustab loetust või kogetust
9. Jutustab pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või küsimuste abil, mõtleb jutule alguse või lõpu
10. Leiab ja kasutab eneseväljendamiseks lähendase või vastandtäheendusega sõnu
11. Esitab peast luuletuse

Õppesisu

Kuulamine

Hääliku pikkuste eristamine, pöörõhk sulghääliku pikkusel. Pikema suulise juhendi meeldejäätmine ja selle järgi toimimine. Kaaslase ja õpetaja juhtnööride kuulamine, nende järgi toimimine.

Ettelugemise kuulamine. Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). Kuuldu ning nähtu kommenteerimine. Fakti ja fantaasia eristamine.

Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine. Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine. Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.

Kõnelemine

Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Selge häälduse jälgimine teksti esitades. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletoomine dramatiseeringus jm

esituses. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine. Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms. Sõnavara arendamine: sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas. Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslaste arvamuse küsimine. Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine). Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine. Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine. Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks. Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.

Lugemine

Õpitulemused

Õpilane:

1. Loeb nii häälega kui endamisi ladusalt, saab aru loetu sisust
2. Mõistab lihtsat tabelit, diagrammi, kaarti, plaani
3. Loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt, sobiva intonatsiooniga
4. Töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel
5. Vastab küsimustele loetu kohta
6. Eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, keeldu, käsku
7. Tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjuu, mäistatuse, vanasõna kirja
8. On lugenud läbi vähemalt 4 eesti või väliskirjaniku teost, kõneleb loetust
9. Oskab nimetada mõnda lastekirjanikku

Õppesisu

Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).

Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Ladus ja automatiseerunud lugemine. Oma ja kaaslaste lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlilt ja vihikust. Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses. Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi. Töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine. Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine. Loetu põhjal teemakohastele

küsimustele vastamine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine. Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine. Riimuvate sõnade leidmine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades. Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt. Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.

Kirjutamine

Õpitulemused

Õpilane:

1. Kirjutab loetava käekirjaga, kasutab õiged tähekujusid ja seoseid
2. Teeb vigadeta ära kirja tahvlilt ja õpikust, paigutab teksti korrektselt paberile või arvutis
3. Vormistab vihiku nõuetekohaselt
4. Valdab eesti häälikkirja aluseid, kirjutab õigesti õpitud keelendeid, eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset, märgib kirjas häälikuid õigesti, eristab lühikest, pikka ja ülipikka täis- ja kaashäälikut, kirjutab õigesti asesõnu
5. Märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit, kirjutab õigesti sulghääliku omandatud võõr- ja omasõnade alguses, märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ja tunnuseid
6. teab peast võõrtähtedega tähestikku, oskab kasutada sõnastikku, koostab tähestik. järjestuses lihtsamaid loendeid
7. Kirjutab suure algustähega lause alguse, inimeste ja loomade nimed, õpitud kohanimed
8. Piiritleb lause, paneb sellele sobiva lõpumärgi
9. Kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut nõidise järgi (30-40 sõna)
10. Koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja
11. Kirjutab eakohase pikkusega loovtöid(ka ümberjutustusi) tugisõnade, küsimuste, pildiseeria, joonistuse, kava, märksõnaskeemi toel
12. kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile

Õppesisu

Kirjatehnika

Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine. Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine). Teksti ära kirja tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjavea parandamine. Etteütlemise järgi kirjutamine. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik.

Õigekiri

Tähestiku järjekord. Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri. k, p, t s-i ja h kõrval. i ja j õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimedes). h sõna alguses. Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses.

Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes. Poolitamise harjutamine. Liitsõna.

Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning sse-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. Pöördelõppude õigekirjutus. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus). Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma kasutamine loetelus; et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua. Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (30–40 sõna). Oma kirjavea iseseisev leidmine. Sõnavara: lähedase ja vastandtäheendusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekiri ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.

Tekstiloome

Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks. Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjanek. Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel. Loovtöö kirjutamine (vaba jutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu). Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus. Sündmusest ja loomast kirjutamine. Jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Kirja kirjutamine. Oma kirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.

7.2.2. II kooliaste

Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- 2) mõistab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit;
- 3) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;
- 4) teeb õpitu piires keeleteadlikke valikuid, kasutab korrektset kirjakeelt ja sobivat sõnavara;
- 5) loeb tekste ladusalt ja eesmärgistatult eri keskkondades ja allikatest;
- 6) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel;
- 7) analüüsib ja hindab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- 8) mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära;
- 9) kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi;
- 10) väärtustab lugemist, leiab endale sobivat lugemisvara.

4. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi;
2. annab lühidalt edasi kuuldu sisu;
3. väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes;
4. esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi;
5. väljendab oma arvamust, annab infot edasi selgelt ja ühemõtteliselt;
6. leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi;
7. kasutab sõnastikke ja teatmeteoseid;
8. esitab peast luuletuse või rolliteksti;
9. loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti;
10. otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;
11. vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi;
12. leiab teksti peamõtte;
13. kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise kohta ja tegelasi;
14. leiab tekstist vajalikku infot;
15. tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kõnekäänu, kirja;
16. on läbi lugenud vähemalt neli eakohast väärtkirjandusteost (raamatut);
17. tutvustab loetud kirjandusteose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust;
18. jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest;
19. jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel;
20. kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest;
21. kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile;
22. kirjutab eakohase pikkusega loovtöid küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel;
23. teeb oma tekstiga tööd

Õppesisu

Suuline ja kirjalik suhtlus

Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine. Õpetaja ettelugemise järel (ainealane tekst, lõikhaaval) oluliste mõistete ja seoste leidmine. Kuuldud tekstist lühikokkuvõtte sõnastamine. Kuuldud teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel. Tekstide kriitiline kuulamine (fakti ja fantaasia eristamine jms). Lavastuse, kuuldud proosa-, luule- ja ainetekstide sisu ümberjutustamine. Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. Fakt ja arvamus. Sõnavara avardamine ja täpsustamine, töö sõnastikega. Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. Vestlus

etteantud teema piires. Küsimustele vastamine, esitus, tutvustus. Erinevate käitumisviiside ja koostöövormide võrdlemine. Oma arvamuse avaldamine, seisukoha põhjendamine, kaaslaste arvamuse küsimine. Lisateabe otsimine. Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine ning mõtete sobiv sõnastamine (sõnavalik, parasiitkeelendite vältimine, mõtte lõpuleviimine). Dialoogi ja dramatiseeringu koostamine ja esitamine. Pantomii. Rollimäng. Erinevate strateegiate kasutamine kõneülesannetes (nt võrdlemine, kirjeldamine). Eritüübiliste küsimuste moodustamine (nt intervjuu tegemiseks). Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.

Teksti vastuvõtt

Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine; lugemist hõlbustavad võtted. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine. Tööjuhendi lugemine. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart jm). Tekstide võrdlemine etteantud ülesande piires. Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Kujundlik keelekasutus (piltlik väljend). Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, remarkide, üksiksõnade jm alusel. Enne lugemist olemasolevate teemakohaste teadmiste ja kogemuste väljaselgitamine, oma küsimuste esitamine ning uute teadmiste vastu huvi äratamine (mida tean, mida tahaksin teada). Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased. Sündmuste järjekord. Arutlemine tekstis käsitletud teema üle. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Küsimustele vastamine tekstinäidetega või oma sõnadega. Töö tekstiga: tundmatute sõnade tähenduse selgitamine, märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskeemi, küsimuste koostamine. Loetava kohta kava, skeemi/kaardi koostamine. Rollimäng. Dramatiseering. Luuletuse sisu eripära määramine (loodus, nali jne); riimide leidmine ja loomine, riimuvate sõnade toel värsside loomine. Luuletuse ja proosateksti mõtestatud esitamine (meeleolu, laad). Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. Huvipakkuva raamatu leidmine, iseseisev lugemine, vajaliku info leidmine. Loetud raamatu sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt, ka kataloogi või e-otsingut kasutades. Tekstiliikide eristamine: jutustus, muinasjutt, luuletus, näidend, vanasõna, kõnekäänd, kiri. Ilukirjandus: kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäändud.

Tekstiloomine

Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, loov, valikuline kavapunktide järgi, märksõnade ja küsimuste toel. Aheljutustamine. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega. Loetu ja kuuldu põhjal jutustamine, kirjeldamine. Esemel, olendi, inimese kirjeldamine. Iseloomulike tunnuste esitamine. Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid. Jutustus pildi või pildiseeria põhjal, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu, kirjeldus, seletus, veenmiskiri, tarbetekstid (juhend, nimekiri, retsept, e-kiri, teade), ajakirjandustekstid (uudis, intervjuu, pildi allkiri, kuulutus, reklaam,

arvamuslugu). Protsesskirjutamine: kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, idee- või mõtteskeem, tsentriline kaart, sündmuste kaart, muusika, pilt, rollimäng jne), teksti eri versioonide kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine.

4. klassis käsitletavat ilukirjanduslikud tervikteosed:

E. Kästner “Veel üks Lotte”

H. C. Andersen “Inetu pardipoeg”

Lindgren “Hulkur Rasmus”

Tomusk “Vend Johannes”

1 teos Keräneni või Kassi loomingust

1 teos tänapäeva eesti luule autorilt (Trull, Tungal, Wimberg jt)

5. klass

Õpitulemused

Õpilane

1. oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida;
2. lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
3. esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust.
4. loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutabelisi ning huvivaldkondade tekste;
5. esitab teksti kohta küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte;
6. kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid.
7. jutustab, kirjeldab, arutleb suuliselt ja kirjalikult;
8. esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
9. kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju;
10. vormistab kirjalikud tekstid korrektselt;
11. kasutab tekste luues ja seostades omandatud keele- ja tekstimõisteid.
12. nimetab Eestis kõneldavaid keeli, sugulaskeeli ja rahvaid;
13. kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi;
14. järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
15. moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid;
16. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes.

Õppesisu

Suuline ja kirjalik suhtlus

Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine. Suuline arvamusavaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus. Väite põhjendamine.

Teksti vastuvõtt

Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine. Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne)

mõtestatud lugemine. Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid, toodete etiketid. Skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete kirjanek ning seoste esiletoomine

Tekstiloomed

Lühiettekanne ja esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika. Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esemel, olendi ja inimese kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine. Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine. Arutlemine. Põhjuse ja tagajärje eristamine.

Keeleteadlikkus

Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled. Sugulaskeeled ja sugulasrahvad.

Häälikuõpetus ja õigekiri

Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Võõrtähed ja -häälikud. Kaashäälikuühendi õigekiri. Tähed g, b, d s-tähe kõrval. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).

Sõnavaraõpetus

Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).

Vormiõpetus

Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad ja muutumatud sõnad. Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõnapööramine ainsuses ja mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis. Käändsõna. Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna. Käänamine. Käänded, nende küsimused ja tähendus. Õige käände valik sõltuvalt lause kontekstist. Ainsus ja mitmus.

Lauseõpetus

Lause. Alus ja öeldis. Lihtsamad lause laiendamise võimalused. Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlauses. Koondlause kasutamine tekstis. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine.

Muud õigekirja teemad

Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku- ja kohanimed.

6. klass

Õpitulemused

Õpilane

1. oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida;
2. esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust, sõnastab järelduse;
3. lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
4. põhjendab oma seisukohta ja aktsepteerib kaaslase põhjendatud seisukohti;

5. oskab teha kuuldu ja loetu kohta nii suulist kui ka kirjalikku kokkuvõtet.
6. tunneb õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi;
7. loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbeline ning huvivaldkondade tekste;
8. võrdleb tekste, esitab küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte;
9. kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid;
10. tunneb keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskkondi, leiab neist vajaliku teabe;
11. võrdleb eri allikatest pärit infot, eristab olulist ebaolulisest, fakti arvamusest.
12. leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet;
13. tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe;
14. jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult;
15. esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
16. avaldab viisakalt ja olukorrast lähtudes arvamust sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
17. kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju;
18. vormistab kirjalikud tekstid korrektselt nii käsikirjas kui ka arvutis;
19. kasutab tekste luues ja seostades omandatud keele- ja tekstimõisteid.
20. tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpuhte ja lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
21. moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid;
22. oskab kasutada veebi- ja pabersõnaraamatut sõna tähenduse ja õigekirja kontrollimiseks;
23. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsides ja hinnates.

Õppesisu

Suuline ja kirjalik suhtlus

Suuline aramusavaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine, esitus ja tutvustus. Väite põhjendamine. Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine. Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. Klassivestlus, diskussioon. Telefonivestluse alustamine ja lõpetamine. Virtuaalkeskonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus. E-kiri.

Teksti vastuvõtt

Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid. Eesmärgistatud kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine. Trüki ja veebiajakirjandus: pressifoto, karikatuur, pildiallkiri. Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam. Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid, toodete etiketid. Skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete kirjanek ning seoste esiletoomine. Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine. Veebi(teabe)keskkondade (veebisõnastikud, kodulehed jms) teadlik kasutamine, fakti ja arvamuse eristamine. Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine. Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine.

Tekstiloomed

Protsesskirjutamine: suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, toimetamine ja avaldamine, tagasiside saamine. Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus. Mustand. Oma vigade leidmine ja parandamine. Lisateabe otsimine. Alustekst, selle edasiarenduse lihtsamad võtted. Visuaalsed ja tekstilised infoallikad ning nende usaldusväärsus. Eri allikatest pärit info võrdlemine, olulise eristamine ebaolulisest. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal. Fakt ja arvamus. Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega. Lühiettekanne ja esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika. Kiri, ümbriku vormistamine.

Keeleteadlikkus

Kirjakeel, argikeel ja murdekeel

Häälikuõpetus ja õigekiri

g, b, d s-i kõrval. Tähe h õigekiri. Tähtede i ja j õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad). Liidete -gi ja -ki õigekiri. Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel. Tähtede f ja š õigekiri. Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades). Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).

Sõnavaraõpetus

Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng. Sünonüümid, antonüümid, homonüümid, nende kasutamine. Sõnavaliku täpsus erinevates tekstides. Igapäevaste võõrsõnade asendamine omasõnadega ja vastupidi. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).

Vormiõpetus

Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, liht-, täis- ja enneminevik. Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Omadussõna käänamine koos nimisõnaga. lik- ja ne-liiteliste omadussõnade käänamine ning õigekiri. Omadussõnade võrdlusastmed. Võrdlusastmete kasutamine. Omadussõnade tuletusliited. Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (ne- ja line-liitelised omadussõnad). Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine. Põhi- ja järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine. Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ja numbritega, nende lugemine. Arvsõnade kasutamine tekstis. Sõnaraamatute kasutamine käandsõna põhivormide kontrollimiseks.

Lauseõpetus

Liitlause. Liitlausete sidumine liitlauseks. Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause. Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine. Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ja järel. Otsekõne kirjavahemärgid. Otsekõne kasutamise võimalusi. Üte ja selle kirjavahemärgid.

Muud õigekirjateemad

Algustäheõigekiri: ajaloosündmused; ametinimetused ja üldnimetused; perioodikaväljaanded; teoste pealkirjad. Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri. Lühendite lugemine

7.2.3 III kooliaste

Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

1. väärtustab oma rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
2. väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit.
3. on keeleteadlik, väljendab end eesmärgipäraselt, selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrektselt suuliselt ning kirjalikult;
4. loeb tekste vilunult, eesmärgistatult ja kriitiliselt eri keskkondades ja allikatest;
5. kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrektselt eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel;
6. analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, arvestab intellektuaalomandiga;
7. mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära ning funktsiooni;
8. kujundab lugemise kaudu väärtushoiakuid ja tõekspidamisi;
9. väljendab end sobivat ja rikkalikku sõnavara kasutades;
10. omandab lugemisharjumuse ja väärtustab lugemist.

7. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. eristab kirjakeelt kõnekeelest, oskab nimetada kirja- ja kõnekeelega peamisi erinevusi.
2. märkab ja eristab tekstides ja suhtluses erinevaid keelelisi valikuid.
3. oskab avaldada arvamust ja seda põhjendada nii suulises kui kirjalikus vormis.
4. oskab moodustada loetu-kuuldu põhjal küsimusi.
5. oskab luua loetust-kuuldust lühikokkuvõtet.
6. oskab kasutada asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.
7. oskab seostada teksti pildi, tabeli, heliga.
8. võrdleb, vahendab, kommenteerib, tõlgendab tekste vastavalt oma elukogemusele.
9. kasutab omandatud mõisteid teksti tõlgendamisel, tekstide loomisel ja seostamisel.
10. kirjutab mitmesuguseid tekste, järgides õigekirjanorme ja kasutades mitmekesisest sõnavara.
11. oskab kasutada keeleallikaid, käsiraamatuid (ÕS) nii raamatuina kui elektroonilisel moel.
12. kasutab tekstiloomes vajalikku ülesehitust ja vormistust.

Õppesisu

Suuline ja kirjalik suhtlus

Suulise ja kirjaliku erijooned. Kirjakeel vs. Argikeel. Suhtlusolukord, selle komponendid, suhtluspartnerid. Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorra ja -partneri arvestamine. Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine, tervitamine, suhtlemise lõpetamine. Telefonivestlus. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmatöö ajal arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Väitlus, väitluse reeglid. Kuuldust ja loetust kokkuvõtte tegemine ning asjakohaste küsimuste esitamine. Veebisuhtlus. Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik.

Teksti vastuvõtt

Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem jm). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine. Meediatekstide põhiliigid ja tunnused: uudislugu, arvamislugu, intervjuu, reportaaž, kuulutus. Uudise ülesehitus ja pealkiri. Arvamusloo ülesehitus ja pealkiri. Peamised keelelised mõjutamisvõtted. Kriitiline lugemine. Fakti ja arvamuse eristamine. Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval. Põhilised meediakanalid. Televisioon ning raadio: avalik-õiguslikud ja erakanalid. Kvaliteetajakirjandus ja meelelahutuslik meedia.

Tekstiloome

Kirja kirjutamine ja vormistamine, keelevahendite valik. Uudise kirjutamine: materjali kogumine, infoallikad, vastutus avaldatu eest. Uudise pealkirjastamine. Intervjuu tegemine: valmistumine, küsitlemine, kirjutamine, toimetamine ja vormistamine. Arvamuse kirjutamine: seisukoha kujundamine käsitletava probleemi kohta, selle põhjendamine. Kirjalike tööde vormistamise ja teksti arvutitötluse põhimõtted.

Keeleteadlikkus

Kirjakeel ja kõnekeel. Eesti keele erikujud. Oskussõnavara.

Häälikuõpetus ja õigekiri

Häälikute liigitamine. Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades, kaashäälikuühendi õigekirja erandid. Veaohtriku häälikuõigekirjaga sõnad. Silbitamine, pikk ja lühike silp. Õigehääldus: rõhk ja välde. Välte ja õigekirja seosed. Omasõnad ja võõrsõnad. Veaohtrike võõrsõnade õigekiri. Õigekeelsussõnaraamatust (nii interneti- kui ka raamatuvariandist) õigekirja ning õigehäälduse kontrollimine.

Sõnavaraõpetus

Sõna ja tähendus, sõnastuse rikastamine, sünonüümide tähendusvarjundid, homonüümid ja veaohtrikud paronüümid.

Vormiõpetus ja õigekiri

Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad (nimi-, omadus, arv- ja asesõnad) ning muutumatud sõnad (määr-, kaas-, side- ja hüüdsõnad). Sõnaliikide funktsioon lauses. Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv, aeg, kõneviis, tegumood. Tegusõna vormide kasutamine lauses. Tegusõna käändelised vormid. Tegusõna astmevaheldus: veaohtrikud tegusõnad ja sõnavormid; õige pöörddevormi leidmine õigekeelsussõnaraamatust. Vormimoodustus tüüpsõna eeskujul. Liit-, ühend- ja väljendteigusõna. Tegusõna kokku- ja lahkukirjutamine. Käändsõnad. Käänetevahelised seosed. Veaohtrikud käändevormid. Käändsõna astmevaheldus: veaohtrikud käändsõnad ja sõnavormid. Vormimoodustus tüüpsõna eeskujul. Omadussõna võrdlusastmed: veaohtrikud sõnad. Käändsõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Numbrite kirjutamine: põhi- ja järgarvud, kuupäevad, aastad, kellaajad. Muutumatud sõnad. Määr- ja kaassõnade eristamine.

8. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. oskab märgata tekstides ja suhtluses tehtavaid keelelisi valikuid.
2. oskab nii suuliselt kui kirjalikult avaldada oma seisukohti sündmuse, nähtuse või teksti kohta ning neid asjakohaselt põhjendada.
3. oskab moodustada ja esitada kuuldu-loetu kohta küsimusi.
4. oskab teha loetu-kuuldu põhjal järeldusi ja koostada nende põhjal kokkuvõtet.
5. arutleb eakohastel teemadel nii suulises kui kirjalikus vormis.
6. oskab lahendada probleemülesandeid.
7. tunneb olulisi tekstiliike, nende erijooni, tekstide kasutusvõimalusi.
8. märkab teksti kujundlikkust kui mõjutusvahendit.
9. oskab mitmesuguseid tekste luues jm keeleülesandeid täites leida vajalikku teavet nii raamatukogust kui internetist.
10. oskab suuliselt esineda, koostada selle tarvis teksti.
11. tunneb loovkirjutise ettevalmistavaid etappe ja oskab eesmärgistada oma tööd.
12. tunneb lauseliikmeid, eesti keele lauseehituse peajooni ja lausete liike, oskab moodustada eriliigilisi lauseid.
13. oskab teksti luues arvestada kompositsioonile ja vormistusele esitatavate nõuetega.

Õppesisu

Suuline ja kirjalik suhtlus

Suhtlusolukord, suhtlusolukorra komponendid, suhtluspartnerid. Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorraga arvestamine. Suhtlemisel partneri arvestamine. Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine, tervitamine, telefonivestlus. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmatöö käigus arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Diskussioon. Kompromissi leidmine, kaaslase öeldu/ tehtu täiendamine ja parandamine. Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine. Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine. Väitlus, väitluse reeglid. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud.

Teksti vastuvõtt

Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediažanrid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Teabetekstide (õpikutekst, populaarteaduslik tekst) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Uurimuse eesmärk ning ülesehitus. Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine. Kõne kuulamine ning märkmete tegemine. Kõnest olulise teabe ja probleemide leidmine ning kokkuvõtte tegemine. Konspekteerimine. Kõne põhjal küsimuste esitamine. Reklaamtekst, reklaamtekstide eesmärk ja tunnused. Avalik ja varjatud mõjutamine. Meediaetika kesksed põhimõtted. Sõnavabaduse põhimõte ning selle piirangud.

Tekstiloome

Teabe leidmine, reprodutseerimine ning seostamine konkreetse teema või isikliku kogemuse piires. Alustekstide (meedia- ja teabetekstid) põhjal kirjutamine: refereerimine, arutlemine. Teabeallikatele ja alustekstidele viitamise võimalused. Kõneks valmistumine, kõne koostamine

ja esitamine. Kõne näitlikustamine. Ettekande koostamine ja esitamine. Kirjandi kirjutamise eeltöö: mõtete kogumine, kava koostamine, mustandi kirjutamine. Kirjandi teema ja peamõte. Kirjandi ülesehitus. Teksti liigendamine. Jutustava, kirjeldava ja arutleva kirjandi kirjutamine.

Keeleteadlikkus

Eesti kirjakeele kujunemine.

Algustäheõigekiri

Nimi, nimetus ja pealkiri. Isikud ja olendid; kohad ja ehitised; asutused, ettevõtted ja organisatsioonid; riigid ja osariigid; perioodikaväljaanded; teosed, dokumendid ja sarjad; ajaloosündmused; üritused; kaubad.

Lauseõpetus ja õigekiri

Lause. Lause suhtluseesmärgid. Lauseliikmed: öeldis, alus, sihitis, määrus ja öeldistäide. Täiend. Korduvate eri- ja samaliigiliste lauseliikmete ning täiendite kirjavahemärgistamine, koondlause. Lisandi ja ütte kirjavahemärgistamine ning kasutamine lauses. Liht- ja liitlause. Lihtlause õigekiri. Rindlause. Rindlause osalause ühendamise võimalused, rindlause kirjavahemärgistamine. Põimlause. Pea- ja kõrvallause. Põimlause õigekiri. Segaliitlause. Lauselühend. Lauselühendi õigekiri. Lauselühendi asendamine kõrvallausega. Liht- ja liitlause sõnajärg. Otsekõne, kaudkõne ja tsitaat. Otsekõnega lause muutmine kaudkõneks.

9. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. oskab näha suulistes ja kirjalikes tekstides kasutatavaid keelelisi valikuid.
2. oskab väljendada oma seisukohta, sõnastada eriarvamust, anda hinnanguid.
3. oskab kuuldu-loetu põhjal moodustada küsimusi, koostada kokkuvõtet ja teha järeldusi nii suuliselt kui kirjalikult.
4. oskab arutleda eakohastel teemadel ja nende üle diskuteerida.
5. kasutab asjakohaseid suhtlustavasid nii suulises kui kirjalikus vormis.
6. tunneb peamisi tekstiliike ja nende kasutusvõimalusi.
7. seostab teksti seda toetava illustratiivse materjaliga.
8. oskab võrrelda erilaadilisi tekste, neid vahendada ja kommenteerida.
9. oskab kasutada õpitut teksti tõlgendamisel.
10. oskab kirjutada erilaadilisi tekste, neid vormistada.
11. väärtustab eesti keelt maailma keelte seas, suhtestades neid (keelesugulus jt -kontaktid), tajub keelelisi erinevusi.
12. teab eesti keele arenguetappe ja oskab nimetada murdeid, lähemalt tutvunud kodumurde, Kirde-Eesti rannikumurdega.
13. tunneb keele häälikusüsteemi, sõnaliike, lauseehitust, keelendite stiililist eripära.
14. järgib eesti õigekirjareegleid.
15. oskab leida keelejuhiseid käsiraamatuist, internetist, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit.
16. tuleb keelesituatsioonides toime, jätkates õpinguid.

Õppesisu

Suuline ja kirjalik suhtlus

Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid. Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele. Aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusringis. Loetu kirjalik ja suuline vahendamine. Väitlus, väitluse reeglid.

Teksti vastuvõtt

Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ning süstematiseerimine. Tarbetekstide (juhend, elulookirjeldus, avaldus, seletuskiri) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Tarbetekstidest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine. Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ning tõlgendamine. Peamised keelelised mõjutamisvõtted. Kriitiline lugemine.

Tekstilooime

Arutlusteema leidmine ja sõnastamine isikliku kogemuse või alustekstide põhjal. Teksti pealkirjastamine. Tekstilõik ja selle ülesehitus: väide, põhjendus, järeldus. Lõikude järjestamise põhimõtted ja võimalused. Teksti sidusus. Jutustava, kirjeldava ja arutleva tekstiosa tervikuks sidumine. Suhtluseesmärkide kaudu sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel. Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära. Tarbetekstide koostamine ja vormistamine: elulookirjeldus, seletuskiri, avaldus, taotlus. Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine. Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega. Keelekujundite kasutamine tekstiloomes: konteksti sobivad ja sobimatud kujundid.

Keeleteadlikkus

Keeleuuendus. Keeleuuendus ja keele areng: võimalused ja ohud. Keelesugulus, soome-ugri ja indoeuroopa keeled. Eesti keele eripära ning võrdlus teiste keeltega. Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased internetiallikad. Sõnaraamatute kasutamine sõnade õigekirja, õigehäälduse, õige muutmisviisi, tähenduse ning stiilivärvinguleidmiseks.

Häälikuõpetus ja õigekiri

Poolitamine, sealhulgas võõrsõnade ja nimede poolitamine. Arvuti keelekorrektori kasutamine.

Sõnavaraõpetus

Keelendite stiilivärving, seda mõjutavad tegurid. Fraseologismid, nende stiilivärving. Sõnavara täiendamise võimalused: sõnade tuletamine, liitmine ja tehissõnad. Sagedamini esinevad tuletusliited.

Vormiõpetus ja õigekiri

Muutumatute sõnade kokku- ja lahkukirjutamise põhireeglid.

Muud õigekirjateemad

Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isikud ja olendid. Kohad ja ehitised. Asutused, ettevõtted ja organisatsioonid, riigid ja osariigid. Perioodikaväljaanded. Teosed, dokumendid ja sarjad. Ajaloosündmused. Üritused. Kaubad. Tsitaatsõnade märkimine kirjas. Võõrnimede õigekiri ja vormimoodustus. Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine. Arvuti keelekorrektori kasutamine.

8. Kirjandus

Koolikirjanduse mõistel on mitu tähendustasandit: laiemalt hõlmab see kogu koolitarbelist lugemisvara, sealhulgas trükitud ja veebipõhiseid õppematerjale, teatmeteoseid, sõnaraamatuid jms; kitsamalt tuleb selle all mõista kirjanduse ainekavade õppesisus soovitatud ilukirjandusteoseid, nn koolilektüüri. Koolikirjanduse hulka tuleb lugeda ka need koolis käsitletavat tervikteosed ja tekstikatkendid, mida õpetajad ja õpilased ise lugemiseks valivad. Soovituslike teoste nimekiri on esitatud klassi õpitulemuste lõpus.

8.1. Hindamine

Tervikteose käsitlemisel kasutatakse hindamiseks erinevaid lugemisega seotud tegevusi ja ülesandeid, nagu suuline vestlus või arutelu (ka rühmas), kirjalikud vastused analüüsi- ja tõlgendusküsimustele, sooritusülesanded (nt etlemine, esitus), lugemispäevik, alustekstipõhised loovülesanded, lugemisega seotud õpimapp jm.

Tekstianalüüsist juhinduvate õpitulemuste saavutamiseks korraldatakse õpilastele erilaadseid aktiivõppe tegevusi ja ülesandeid (nt vestlused, arutelud, rollimängud, esitlused), varieeritakse õppemeetodeid (nt paaris- ja rühmatööd) ja -vorme (nt suuline ja kirjalik). Õpilasele esitatakse loetud teksti kohta eri tüüpi küsimusi, näiteks

1. fakti- ehk mäluküsimusi, kus lugejalt küsitakse tekstisiseseid asjaolusid (nt tegelaste kirjeldused, sündmustiku seigad, olustiku detailid), oodatakse info vahendamist ja oma sõnadega ümberjutustamist (nt sisukokkuvõtted, kavapunktide koostamine ja selle põhjal jutustamine, tegelase iseloomustuse koostamine);
2. analüüsi- ja tõlgendusküsimusi, kus lugejalt oodatakse tekstisisestest asjaoludest lähtuvalt põhjuse ja tagajärje seoste leidmist, järelduste tegemist, võrdlemist ja vastandamist (nt arutlevad vastused miks- ja kuidas-küsimustele);
3. fantaasia- ja loovküsimusi, kus lugejalt eeldatakse kujutluslikku sisseelamist teosesse, sealhulgas sündmuste edasise käigu ja tegelaste tuleviku ennustamist, ent ka üldisemat loomingulist teemaarendust;
4. rakenduslikke küsimusi, mis asetavad teose laiemasse elulisse konteksti ning aitavad lugejal näha kirjanduse ja tegelikkuse seoseid ning samastumisi; väärtus- ja hinnanguküsimusi, mis eeldavad lugejalt isiklikku kriitilist suhet kujutatud ainesega, valikute tegemist ja arvamuste kujundamist.

8.2. Õppesisu ja õpitulemused

Esitatakse klasside kaupa

8.2.1. II kooliaste

II kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) õpib tundma kirjandust ja pärimust rahvuskultuuri osana, tutvub eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga;

- 2) arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 3) leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet;
- 4) õpib tundma ilukirjandusteose poeetikat, iseloomustab ja võrdleb teose tegelasi, kirjeldab süžeed ja olustikku ning sõnastab peamõtte, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara;
- 5) loeb, analüüsib ja mõistab jõukohase keerukusega eri žanris laste- ja noortekirjandust nii eesti kui ka maailmakirjandusest, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi;
- 6) rikastab lugedes oma mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi.

5. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kuus tervikteost;
2. loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisevõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;
3. tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;
4. loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi;
5. kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikaid;
6. väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri;
7. õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri;
8. eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
9. nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeoleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;
10. koostab proosa- või draamateksti kohta kava, küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;
11. nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;
12. iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;
13. järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;
14. rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;
15. kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;
16. osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;

17. esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
18. mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;
19. jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
20. jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;
21. kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid

Õppesisu

Lugemine

Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine ning lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.

Teema: raamatute, lugemise võlu. Ilukirjandus ja teabekirjandus. Nende liigid. Tekstinäited. Lugemise mõistmine. Aktiivne ja tõhus (üle)lugemine. Lugemise eesmärgistamine. Süvenenud ja ülelibisev lugemine. Lugemistehnika arendamine: häälega ja hääleta lugemine, pauside ja intonatsiooni jälgimine. Lugemiskiiruse valimine vastavalt võimetele ja tekstile. Oma lugemise jälgimine ja lugemisoskuse hindamine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.

Jutustamine

Teksti mitmetähenduslikkuse mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausete ning märksõnadena.

Teksti analüüs ja tõlgendamine

Teose teema ja kesksete mõtete leidmine mingi sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema või probleemi üle, järelduste tegemine. Näidete (nt tsitaadid, detailid) leidmine teosest. Koomika leidmine teosest. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.

Tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendused. Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Sündmuste järjekord, põhjuse ja tagajärje seosed. Jutustaja kui loo edastaja.

Teema: Mõiste- ja ideekaart. Nende koostamine ja kasutamine.

Pärimuskultuur.

Kooli- ja kodukandipärimus. Perekondlikud mälestusjutud. Eri põlvkondade mängud. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste mõtestamine. Piltmõistatused. Muinasjutu tunnused ja tüüptegelased. Eri liiki muistendid.

Teema: Rahvaluule. Tunnused. Liigid. Mõisted. Fr. R. Kreutzwald. Tekstinäited. Rahvakalender.

Meie kodu on Eesti. Kodulugu ja sugupuu.

Teksti esitamine ja kuulamine

Luuletuse ja lühikese proosateksti esitamine. Rolliteksti esitamine. Esituse eesmärgistamine. Esitamiseks kohase tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Tekstilähedane sündmustest jutustamine. Iseenda või kellegi teisega toimunud sündmusest jutustamine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.

Teema: Kõnetarkus, kõnelemine, esitamine, etlemine.

Tekstiloomine

Oma kogemuste ja mõtete väljendamine. Kirjeldavad ja jutustavad omaloomingulised tööd eri žanrites (muistend, muinasjutt, seiklusjutt, päevik vm). Tegelase ja olustiku kirjeldamine. Luuleteksti loomine. Loovkirjutamine loetu põhjal. Tekstiloomine paaris- ja rühmatööna. Loetu põhjal oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.

Teema: teksti loomise viisid: jutustamine, kirjeldamine, arutlemine.

Kultuuriteadmised

Raamatute maailm. Raamatute eelkäijad, trükikunsti leiutamine. Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine. Raamatukogude infosüsteemide e-raamatukogu kasutamine. Autoriõiguse mõistmine.

Mõisted: ilukirjandus, teabekirjandus, riim, värss, rütm, salm, rahvaluule, rahvajutud, rahvalaulud, muinasjutt, muistend, naljand, pajatus, regilaul, lõppriimiline rahvalaul, vanasõna, mõistatus, kõnekäänd, anekdoot, algriim, mõtteriim, entsüklopeedia, dialoog, remark, draamatekst

5. klassis käsitletavat ilukirjanduslikud tervikteosed:

1 eesti muinasjuttude kogu

J. Kross "Mardileib

K. Tšukovski "Imepuu"

E.Kippel "Meelis" või S.Rannamaa "Kadri"

R. Roht "Jutte loomadest"

Lindgren "Vennad Lõvisüdamed"

6. klass

Õpitulemused

Õpilane

1. loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kuus tervikteost;
2. loeb lüüesalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;
3. tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;
4. loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aine- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi;
5. kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikaid
6. väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri;

7. õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri;
8. eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
9. nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;
10. koostab proosa- või draamateksti kohta kava, küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;
11. nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;
12. iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;
13. järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;
14. rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;
15. kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;
16. osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;
17. esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
18. mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;
19. jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
20. jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;
21. kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid

Erisused vene õppekeele klassile:

- a) tutvub tüvitekstidega vene kirjandusest.
- b) tunneb eesti ja vene kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust.

Õppesisu

Lugemine

Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine ning lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.

Lugemise mõistmine. Aktiivne ja tõhus (üle)lugemine. Lugemise eesmärgistamine. Süvenenud ja ülelibisev lugemine. Lugemistehnika arendamine: häälega ja hääleta lugemine, pauside ja intonatsiooni jälgimine. Lugemiskiiruse valimine vastavalt võimetele ja tekstile. Oma lugemise jälgimine ja lugemisoskuse hindamine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.

Teema: ilukirjanduse liigid (täpsemalt ulmekirjandus ja selle jagunemine) Proosa jagunemine sisu ja vormi järgi. Tekstinäited.

Teksti analüüs ja tõlgendamine

Teksti mitmetähenduslikkuse mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine.

Teose teema ja kesksete mõtete leidmine ning sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema või probleemi üle, järelduste tegemine. Näidete (nt tsitaadid, detailid) leidmine teosest. Koomika leidmine teosest. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.

Tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendused. Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Sündmuste järjekord, põhjuse ja tagajärje seosed. Jutustaja kui loo edastaja.

Teema: ilukirjanduse liigid (täpsemalt ulmekirjandus ja selle jagunemine) Proosa jagunemine sisu ja vormi järgi. Tekstinäited.

Teema: arutelu – poolt- ja vastuväited.

Teema: kirjandusteksti ilmestamine, Kõnekujundid. Töö tekstidega, teksti analüüs.

Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika tundmaõppimine.

Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Epiteedi, metafoori ja võrdluse tundmine ning kasutamine. Luuletuse teema määratlemine, aja ja koha kirjeldamine, meeoleolu sõnastamine. Luuletuse vorm, riim, rütm ja kõla. Luulekogu lugemine.

Teema: Luulevormid: haiku, valm (tunnused, allegooria), vabavärss. Luulenäited. Luuletuse esitamine.

Pärimuskultuur

Pärimuskultuur. Kooli- ja kodukandipärimus. Perekondlikud mälestusjutud. Eri põlvkondade mängud. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste mõtestamine. Piltmõistatused. Muinasjutu tunnused ja tüüpised tegelased. Eri liiki muistendid.

Teema. Rahvapärimus, müüdid. Kreeka müüdid ja eesti mütoloogia. Autorid, kangelased.

Kultuuri- ja kirjandusteadmised.

Kirjandusteose dramatiseering. Lühilavastuse loomine. Dialoogi ja tegelaskuju loomine. Eesti teatritega tutvumine.

Kirjandusteose ekraniseering. Kirjandusteose põhjal valminud filmi vaatamine ja nende võrdlemine. Tutvumine filmi loomise protsessiga. Tutvumine eakohaste filmižanritega.

Teema: ilukirjandus ja film. Filmikeel. Filmindusega seotud mõisted. Filmide liigid. Filmiliikide võrdlemine. Kirjandus ja teater. Kirjandusteos laval. Dramatiseering. Teatrikeel, mõisted. Lavateoste liigid. Eesti teatrid, näitlejad.

Koomiksise väljendusvahendid.

Eesti rahva suurkujud. Keelemees Aavik, J. Pääsuke, V. Panso, J. Rannap

Tekstiloome.

Loovtöö – fantaasiajutu, põnevusjutu kirjutamine.

Mõisted: Stiil, stiilivärving, murdekeel, epiteet, võrdlus, kordus, algriim, mõtteriim, isikustamine, allegooria, moraal, valm, vabavärss, ulmekirjandus, teaduslik fantaasia,

fantaasiakirjandus, õuduskirjandus, romaan, jutustus, lühijutt, miljöo, peategelane, kõrvaltegelane, tegevusaeg, tegevuspaikidee, teema, konflikt, tegevusliin, probleem, süžeepeinge, tüüptegelane, filmikeel, kaader, stseen, näitekirjandus, dialoog, remark, vaatus, stseen, monoloog, näidend, lavastus, etendus, lavastaja, rekvisiitor, makett, koreograaf, ooper, operett, ballett, muusikal, müüt, mütoloogia, rahvuseepos, regivärss, pävikuvorm, koomiks

6. klassis käsitletavat ilukirjanduslikud tervikteosed:

4 müüti E. Petiška raamatust “Vanakreeka muistendid ja pärimused”

E. Raud “Kalevipoeg”

J. Ozeretskaja “Olümpiamängud”

F. Molnar “Pal-tänava poisid”

J. Krüss “Timm Thaler ehk müüdud naer”

Lindgren “Meisterdetektiiv Blomkvist”

Tüvitekstide lisa vene kirjandusest vene õppekeele klassile: rahvaluule, eeposed, legendid, Aisopose, Ivan Krõlovi, S. Mikhalkovi valmid, V. Žukovski “Svetlana”, Aleksandr Puškini luuletused, „Dubrovski”; Mihhail Lermontovi luuletused, „Mtsõri”; Lev Tolstoi „Kaukaasia vang”; Ivan Turgenevi „Bežini aed”, proosaluuletused “Tuvid”, “Varblane”, “Kaks rikast meest”; A. Aleksin “Näitleja”, Anton Tšehhovi “Hobuse perekonnanimi”; Ivan Bunini luuletused; Vsevolod Garšini „Muinasjutt kärnkonnast ja roosist”; Juri Kazakovi „Vaikne hommik”; Aleksandr Kuprin „Valge puudel”, „Tapper”, “Imeline arst”; Konstantin Paustovski „Vana kokk”; Vladimir Nabokovi „Malts”; Jevgeni Švartsi „Alasti kuningas”; vähemalt kaks uudisproosateost õpetaja valikul (nt. A. Petrova “Hundid langevarjudel”; kaks vabalt valitud luulekogu

8.2.2. III kooliaste

Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) süvendab oma arusaama kirjandusest kui kultuuri- ja kunstinähtusest, selle rollist identiteedi kujundamisel ja ühiskonna mõtestamisel, tunneb ning väärtustab rahvuskultuuri traditsioone ja pärimust;
- 2) arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab ja põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 3) leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
- 4) õpib mitmekülgsemalt ja sügavamalt tundma ilukirjandusteose poeetikat, analüüsib teose süžeed, tegelasi ja olustikku, märkab kompositsiooni erijooni ning arutleb käsitletud probleemide ja väärtuste üle, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara;
- 5) loeb, analüüsib, tõlgendab ja mõistab nii eakohast noortekirjandust kui ka eri žanrites eesti ja maailmakirjanduse klassikat, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi;
- 6) rikastab lugedes oma mõtlemis- ja väljendusoskust, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi.

7. klass

Õpitulemused

Õpilane

1. loeb, analüüsib ja tõlgendab erinevat liiki ja žanri ilukirjandust, ka tüvitekste või katkendeid neist nii eesti kui maailmakirjandusest.
2. loeb ladusalt ja mõtestatult, juhtides oma lugemisprotsessi.
3. õpib tundma pärimuslikku, oskab tuua näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist.
4. kasutab rahvaluule elemente tekstiloomes.
5. õpib tundma ilukirjanduse põhiliike, peamisi žanre ja nende näiteid.
6. õpib leidma sobivat lektööri, tutvustab loetut, autorit, jagab lugemismuljeid.
7. toob esile luuleteose temaatilisi ja lüürilisi erijooni.
8. rikastab oma sõnavara.
9. tunneb tekstis ära peamised kõne- ja lausekujundid.
10. võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal või ainetel loodud lavastust või filmi.
11. kirjutab omaloomingulisi jutustavaid, kirjeldavaid, arutlevaid tekste.
12. süvendab korrektse keele oskust, järgib tekstide vormistusnõudeid.
13. osaleb aruteludes, väljendades oma seisukohti ja tehes koostööd.
14. koostab loetu vm kultuurinähtuse kohta ettekande, kasutades esitlustarkvara.
15. esitab peast ilukirjandusliku teksti, taotledes tekstitäpsust, selgust, ilmekust.

Erisused vene õppekeelega klassile

- a) loeb tüvitekste vene kirjandusest
- b) tunneb eesti ja vene kultuuri erijooni, vahendab oma kultuurikogemust

Õppesisu

Lugemine

Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu (proosa-, luule- või draamateose) autori, temaatika, narratiivi, probleemistiku ja poetika tutvustamine ning võrdlemine teiste teostega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.

Lugemisstrateegiad ja lugemisprotsess. Ülelibisev ja süvenenud lugemine. Eesmärgistatud (üle)lugemine. Eri lugemistehnikate valdamine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine. Teksti eesmärgistatud jälgimine ja eri tüüpi lugemisülesannete täitmine. Kriitiline lugemine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine. Raamatukogu. Eesti Rahvusraamatukogu. E-teavikute ja e-teenuste kasutamine (nt ESTER, MIRKO, DIGAR). Digiraamatud. Autoriõigused. Plagiaat. Kirjandusteadmiste täiendamine eri allikaid ja keskkondi kasutades. Eesti Kirjandusmuuseumi digikeskkonnad.

Teema: raamatud meie ümber. Kirja areng

Teema: elulood, mälestused

Pärimuskultuur.

Tavad ja kombed pärimuskultuuris, muutuv pärimus. Looduspärimus ja linnalegendid. Kohanimed folklooris. Eesti kirjanike muuseumid.

Rahvaluule tunnusjooni. Rahvaluuležanrid. Regilaul ja riimiline rahvalaul. Muinasjutu liigid ja tunnused. Kõnekäänud ja vanasõnad. Naljandid ja anekdoodid. Tänapäevafolkloor, selle kogumine ja kogemine. Rahvaluule andmebaasid

Teema: rahvaluule meie ümber.

Luuletekst

Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika eritlemine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Luuletuse temaatika, aegruum, kompositsioon, riim, rütm ja kõla. Luule eri kogemisviisid. Luuletuse seostamine isikliku kogemusega. Luulekogu lugemine.

Teema: luule puudutus.

Teksti analüüs ja tõlgendamine

Teksti mitmetähenduslikkuse mõistmine. Teksti põhjal eri tüüpi küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnadega. Teksti kavastamine: kavapunktid väitlause ja märksõnadena. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine.

Teose teemade ja probleemide sõnastamine, nende üle arutlemine. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjuse ja tagajärje seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide leidmine teosest, valiku põhjendamine. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.

Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduslikud tüüptegelased. Tegelase analüüs: välimus, iseloom, hoiakud ja käitumine, suhted teiste tegelastega. Tegelase sisekonflikti ja tegelastevahelise põhikonflikti määramine ja analüüsimine (põhjus, tagajärg, lahendus). Eri teoste peategelaste võrdlemine.

Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Miljöö kirjeldamine. Teose loomise kontekst. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tegelikuse ja väljamõeldise suhted kirjandusteoses. Teksti kompositsioonelemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus. Kirjelduse eesmärk teoses.

Ilukirjandusteksti väljendusvahendite tundmaõppimine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Iseenda kujundliku väljendusoskuse ja sõnavara hindamine ning arendamine. Olulisemate kõla-, kõne- ja lausekujundite määramine ja seostamine teksti kui tervikuga. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine teosest. Teksti allegooria ja allteksti mõistmine.

Teema: reisikirjad, fantaasiajutud. Näidistekstid.

Tekstiloomed

Omaloomingulised tööd kirjeldavas ja jutustavas laadis ning eri žanrites. Tekstiloomed paaris- ja rühmatööna. Alustekstile tuginev kirjutamine. Arutleva teksti loome. Kirjandusteose, filmi või lavastuse arvustuse kirjutamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma kogemuse ja tekstinäidete varal.

Mõisted: idee (peamõte), konflikt, miljöö, probleem, prototüüp, sündmustik, teema, tegelane, tegevusaeg, tegevuskoht, tsitaat ja tüüptegelane. allegooria, epiteet, isikustamine, metafoor, kordus, sümbol ja võrdlus. anekdoot, ballaad, dialoog, draama, dramaatika, eepika, epos, jutustus, komöödia, kõnekäänd, lüürika, monoloog, motiiv, muinasjutt, muistend, mõistatus, naljand, piltluule, regilaul, remark, repliik, riimiline rahvalaul, robinsonaad, seiklusromaan, stroof, utoopia, valm, vanasõna ja värss.

7. klassis käsitletavad ilukirjanduslikud terviktekstid:

O.Luts “Kevade”

E. Bornhöhe “Tasuja”

Fr. R. Faehlmann “Müütilisi muistendeid”

A. Vallik “Kuidas elad, Ann?”

Üks reisikiri õpetaja nimekirja alusel

Üks teos tänapäeva noorsookirjandusest

Tüvitekstide lisa vene kirjandusest vene õppekeele klassile:

Vene kirjandus: Aleksandr Puškini luuletused, „Pesn o veshchem Olege”, „Ihne rüütel”; Mihhail Lermontovi, S.Yesenini, I.Severjanini luuletused; Nikolai Leskovi „Metsloom”; Anton Tšehhovi „Kameeleon”, „Paks ja peenike”; Jevgeni Švartsi „Draakon”; I.Bunin “Viisud”, Lev Tolstoi „Lapsepõlv”(katkendid), M. Gorki „Lapsepõlv”(katkendid); Ermolai-Erazm “Peetruse ja Fevronia lugu”, D. Fonvizin “Alaealine”, M. Saltõkov- Štšedrin “Lugu sellest, kuidas üks mees toitmis kahte kindralit”, “V. Rasputin “Prantsuse keele tunnid”, A.Platonov “Juška”, A.Grin “Scarlet Sails”, S. Lukjanenko “Mu isa on antibiootikum”, Jevgeni Švartsi “Drakoon”, vähemalt kolm uudisproosateost õpetaja valikul; kolm vabalt valitud luulekogu.

8. klass

Õpitulemused

Õpilane

1. loeb, analüüsib ja tõlgendab erinevat liiki ja žanri ilukirjandust, ka tüvitekste või katkendeid neist nii eesti kui maailmakirjandusest.
2. loeb mõtestatult ja ladusalt, kasutades teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja juhtides oma lugemisprotsessi.
3. loeb meedia- ja aimetekste, mis on kultuurivaldkonnaga seotud, kasutab pakutud teavet ja arvestab selle kasutusega seotud õiguslikke sätteid.
4. õpib tundma pärimuslikku, oskab tuua näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist.
5. kasutab rahvaluule elemente tekstiloomes.
6. õpib tundma ilukirjanduse põhilikke, peamisi žanre ja nende näiteid
7. õpib leidma sobivat lektüüri, tutvustab loetut, autorit, jagab lugemismuljeid.
8. toob esile luuleteose temaatilisi ja lüürilisi erijooni, keelekasutuse, vormi, kujundite eripära, avades kujundite tähendust.
9. oskab nimetada teose teema, arutleda kesksete sündmuste ja probleemide üle, leiab peamõtte.
10. teeb kokkuvõtte teose süžees, tegevusajast-kohast, iseloomustab tegelasi, nendevahelisi suhteid, väärtushoiakuid.
11. rikastab oma sõnavara.
12. kirjeldab teoses kasutatud keelt, tunneb ära tähtsamad kujundid, tõlgendab nende tähendust, kasutab tekstiloomes.
13. võrdleb kirjandusteost selle põhjal või ainetel loodud lavastuse või filmiga.
14. kirjutab omaloomingulisi jutustavaid, kirjeldavaid, arutlevaid töid.
15. süvendab korrektse keele oskust, järgib tekstide vormistuspõhiseid.
16. osaleb aruteludes, väljendades oma seisukohti ja tehes koostööd.

17. koostab loetu vm kultuurinähtuse kohta ettekande, kasutades esitlustarkvara.

18. esitab peast ilukirjandusliku teksti, taotledes tekstitäpsust, selgust, ilmekust.

Erisused vene õppekeele klassile

a) loeb tüvitekste vene kirjandusest

b) tunneb eesti ja vene kultuuri erijooni, vahendab oma kultuurielamust, väärtustab maailmakultuuri mitmekesisust.

Õppesisu

Lugemine

Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu (proosa-, luule- või draamateose) autori, temaatika, narratiivi, probleemistiku ja poetika tutvustamine ning võrdlemine teiste teostega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.

Lugemisstrateegiad ja lugemisprotsess. Ülelibisev ja süvenenud lugemine. Eesmärgistatud (üle)lugemine. Eri lugemistehnikate valdamine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine. Teksti eesmärgistatud jälgimine ja eri tüüpi lugemisülesannete täitmine. Kriitiline lugemine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.

Teema: kriminaalkirjandus, ulmekirjandus, reisikiri

Kultuuri- ja kirjandusteadmised

Ilukirjanduse põhiliigid ja žanrid. Eepika, lüürika ja draamatika tunnused. Lüroepika. Eepose, romaani, jutustuse ja novelli tunnused. Ulme- ja krimiromaani tunnused. Reisikiri ja elulooraamat. Lüürlise luule põhitunnused. Ballaad, sonett, haiku ja ood luules. Vabavärsiline luule. Piltluule. Ühismeedia- ja räppluule. Nüüdisluule vormid ja žanrid. Komöödia, tragöödia ja draama tunnused.

Teema: kirjandus kui kunst.

Kirjandusteose dramatiseering. Lavastus ja selle valmimine. Näitleja ja tema roll. Monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik. Draamateksti temaatika, narratiivi ja poetika eritlemine. Eesti teatri sünnilugu ja nüüdisteater. Eesti teatritega tutvumine.

Teema: teatrimaailmad

Teksti analüüs ja tõlgendamine

Teose teemade ja probleemide sõnastamine, nende üle arutlemine. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjuse ja tagajärje seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide leidmine teosest, valiku põhjendamine. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.

Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduslikud tüüptegelased. Tegelase analüüs: välimus, iseloom, hoiakud ja käitumine, suhted teiste tegelastega. Tegelase sisekonflikti ja tegelastevahelise põhikonflikti määramine ja analüüsimine (põhjused, tagajärg, lahendus). Eri teoste peategelaste võrdlemine.

Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Miljöö kirjeldamine. Teose loomise kontekst. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tegelikuse ja väljamõeldise suhted kirjandusteoses. Teksti kompositsioonelemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõplahendus. Kirjelduse eesmärk teoses.

Teema: kirjanduse lohutud, kirjandus ja ühiskond, realism kirjanduses

Tekstiloomed

Omaloomingulised tööd kirjeldavas ja jutustavas laadis ning eri žanrites. Tekstiloomed paaris- ja rühmatööna. Alustekstile tuginev kirjutamine. Arutleva teksti loomine. Kirjandusteose, filmi või lavastuse arvustuse kirjutamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma kogemuse ja tekstinäidete varal.

Mõisted: algriim, arvustus, ballaad, biograafia, draama, dramaatika, eepika, eepos, haiku, isikustamine, jutustus, komöödia, kordus, kõnekäänd, lõppriim, lüürika, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, müüt, novell, ood, parallelism, regivärss, reisikiri, romaan, siire, sonett, žanr, tragöödia, vabavärss, vanasõna. idee (peamõte), konflikt, miljö, probleem, prototüüp, sündmustik, teema, tegelane, tegevusaeg, tegevuskoht, tsitaat ja tüüpiline tegelane.

8. klassis käsitletavad ilukirjanduslikud terviktekstid:

A. de Saint-Exupéry "Väike prints"

O. Wilde "Õnnelik prints"

W. Golding "Kärbeste Jumal"

Üks kriminaalromaan õpilase valikul (näit Melchiori sarjast)

A. Kitzberg "Libahunt"

Üks noorsooteles tänapäeva Eesti või väliskirjandusest õpilase valikul

Vene kirjanduse tüvitekstid vene õppekeele klassile

Ivan Krõlovi valmid; Aleksandr Puškini luuletused, „Kapteni tütar”; Mihhail Lermontovi luuletused; Lev Tolstoi „Lapsepõlv”, „Poisipõlv”; Ivan Turgenev „Egoistlik”; Fjodor Tjutševi luuletused; Afanassi Fet'i luuletused; Nikolai Gogol „Portree”; A. Tšehhovi novelle; kolm vabalt valitud luulekogu

9. klass

Õpitulemused

Õpilane

1. loeb, analüüsib ja tõlgendab erinevat liiki ja žanri ilukirjandust, ka tüvitekste või katkendeid neist nii eesti kui maailmakirjandusest.
2. loeb mõtestatult, kasutades lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise, juhtides oma lugemisprotsessi.
3. loeb meedia- ja aimetekste, mis on kultuurivaldkonnaga seotud, kasutab pakutud teavet ja arvestab selle kasutusega seotud õiguslikke sätteid.
4. tunneb eesti kultuuri omapära, vahendab kultuurikogemust, väärtustades nii oma kui maailmakultuuri.
5. süvendab teadmisi pärimuskultuurist, selle seosest tänapäevaga.
6. kasutab folkloorielemente loovtöös.
7. süvendab teadmisi ilukirjanduse liikidest ja žanreist.
8. tutvustab loetud raamatut, autorit, jagades oma lugemiskogemust.
9. toob esile luuleteose lüristi ja temaatikat, keelekasutuse omapära, vormi, kujundlikkust.

10. oskab nimetada teose teema ja idee, põhjendab teose tegevusaja ja -koha valikut, analüüsib tegelasi, suhteid, väärtushinnanguid.
11. rikastab oma sõnavara.
12. kirjeldab teoses kasutatud keelt, tunneb ära tähtsamad kujundid, tõlgendab nende tähendust, kasutab tekstiloomes.
13. võrdleb kirjandusteost selle põhjal või ainetel loodud lavastuse või filmiga.
14. kirjutab omaloomingulisi tekste - jutustavaid, kirjeldavaid, arutlevaid.
15. hindab korrektset keelt nii suulise kui kirjalikus väljenduses, järgib vormistusnõudeid.
16. osaleb arutelus, esitades oma seisukohti, põhjendades neid ja arvestades koostöövalmilt ka teiste arutelust osavõtjate arvamustega.
17. koostab ja esitab ettekande, kasutades esitlustarkvara.
18. esitab peast ilukirjandusliku teksti, taotledes selle mõjusust, selgust mõjusa etluse kaudu.

Erisused vene õppekeele klassile

- a) loeb tüvitekste vene kirjandusest
- b) tunneb eesti ja vene kultuuri erijooni, vahendab oma kultuurielamust, väärtustab maailmakultuuri mitmekesisust.

Õppesisu

Lugemine

Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu (proosa-, luule- või draamateose) autori, temaatika, narratiivi, probleemistiku ja poeetika tutvustamine ning võrdlemine teiste teostega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.

Lugemisstrateegiad ja lugemisprotsess. Ülelibisev ja süvenenud lugemine. Eesmärgistatud (üle)lugemine. Eri lugemistehnikate valdamine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine. Teksti eesmärgistatud jälgimine ja eri tüüpi lugemisülesannete täitmine. Kriitiline lugemine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.

Teema: tekstid, mis meid kõnetavad, keele ja kirjanduse kirglik suhe

Pärimuskultuur.

Tavad ja kombed pärimuskultuuris, muutuv pärimus. Looduspärimus ja linnalegendid. Kohanimed folklooris. Eesti kirjanike muuseumid.

Teema: muistsete inimpõlvede sosin

Teema: rahva hääled lauludes

Kultuuri- ja kirjandusteadmised

Ilukirjanduse põhiliigid ja žanrid. Eepika, lüürika ja dramaatika tunnused. Lüroepika. Eepose, romaani, jutustuse ja novelli tunnused. Ulme- ja krimiromaani tunnused. Reisikiri ja elulooraamat. Lüürlise luule põhitunnused. Ballaad, sonett, haiku ja ood luules. Vabavärsiline luule. Piltluule. Ühismeedia- ja räppluule. Nüüdisluule vormid ja žanrid. Komöödia, tragöödia ja draama tunnused.

Teema: eestlane ärkab, luulenäited

Teemamäss ja vastupanu kirjanduses

Teksti analüüs ja tõlgendamine

Teksti mitmetähenduslikkuse mõistmine. Teksti põhjal eri tüüpi küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnadega. Teksti kavastamine: kavapunktid väitlause ja märksõnadena. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine.

Teose teemade ja probleemide sõnastamine, nende üle arutlemine. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjuse ja tagajärje seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide leidmine teosest, valiku põhjendamine. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.

Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduslikud tüüptegelased. Tegelase analüüs: välimus, iseloom, hoiakud ja käitumine, suhted teiste tegelastega. Tegelase sisekonflikti ja tegelastevahelise põhikonflikti määramine ja analüüsimine (põhjus, tagajärg, lahendus). Eri teoste peategelaste võrdlemine.

Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Miljöo kirjeldamine. Teose loomise kontekst. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tegelikuse ja väljamõeldise suhted kirjandusteoses. Teksti kompositsioonialemendid: sissejuhatuse, sõlmituse, teemaarenduse, kulminatsiooni, lõpplahenduse. Kirjelduse eesmärk teoses.

Ilukirjandusteksti väljendusvahendite tundmaõppimine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Iseenda kujundliku väljendusoskuse ja sõnavara hindamine ning arendamine. Olulisemate kõla-, kõne- ja lausekujundite määramine ja seostamine teksti kui tervikuga. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine teosest. Teksti allegooria ja allteksti mõistmine.

Luuletuse väljendusvahendite ehk poeetika eritlemine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Luuletuse temaatika, aegruum, kompositsioon, riim, rütm ja kõla. Luule eri kogemisviisid. Luuletuse seostamine isikliku kogemusega. Luulekogu lugemine.

Teema: keele ja kirjanduse kirglik suhe

Teema: kirev ja mitmekihiline tänapäev

Teema: tekstid, mis meid kõnetavad

Tekstiloomed

Omaloomingulised tööd kirjeldavas ja jutustavas laadis ning eri žanrites. Tekstiloomed paaris- ja rühmatööna. Alustekstile tuginev kirjutamine. Arutleva teksti loomine. Kirjandusteose, filmi või lavastuse arvustuse kirjutamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma kogemuse ja tekstinäidete varal.

Mõisted: idee (peamõte), kompositsioon, konflikt, miljöo, probleem, sündmustik, teema, tegelane, tegevusaeg, tegevuskoht, tsitaat, ja tüüptegelane, allegooria, alltekst, ellips, epiteet, inversioon, isikustamine, koomika, metafoor, kordus, retooriline hüüatus, retooriline küsimus, stiil, sümbol, ja võrdlus, arvustus, draama, draamatika, eepika, eepos, haiku, jutustus, lüürika, novell, riimiskeem, romaan, sonett, stroof, tragöödia, vabavärss.

9. klassis käsitletavad ilukirjanduslikud terviktekstid:

Fr. R. Kreutzwald "Kalevipoeg" - 16. lugu

E. Bornhöhe "Vürst Gabriel ehk Pirita kloostri viimsed päevad"

Fr. Tuglas "Inimese vari", "Popi ja Huhuu"

E.M. Remarque "Läänerindel muutuseta"

A.H. Tammsaare "Kõrboja peremees"

Üks teos 20.-21. saj eesti või väliskirjandusest

Vene kirjanduse tüviteksid vene õppekeele klassis: Aleksandr Puškini luuletused „Belkini jutustused”; Mihhail Lermontovi luuletused; Nikolai Gogoli „Revident”; Fjodor Dostojevski „Valge ööd”; Ivan Turgenevi „Mumuu”, proosaluuletused; Fjodor Tjuttševi luuletused; Afanassi Feti luuletused; Nikolai Leskovi „Metsloom”; Aleksandr Bloki luuletused; Anna Ahmatova luuletused; Vladimir Majakovski luuletused; Maksim Gorki „Vanaeit Izergil”, „Inimeste seas”; Leonid Andrejevi „Noorsugu”; Mihhail Bulgakovi „Koera süda”, Vladimir Nabokovi „Juhus”; Aleksandr Solženitsõni „Küll on kahju”; Aleksandr Vampilovi „Kohtumine”, Vassili Šukšini „Naljatilk”; vähemalt kolm uudisproosateost õpetaja valikul; kolm vabalt valitud luulekogu. A. ja B. Strugatski, “Hukkunud Alpinisti hotell”; L. Ulitskaja, “Võõrad lapsed”; A. Tšehhovi novelle;

9. Eesti keel teise keelena

Eesti keele kui teise keele õppes keskendutakse järgmistele teemavaldkondadele: mina ja teised; kodu ja lähiümbrus; Eesti ja maailm; igapäevaelu; õppimine ja töö. Iga valdkonnaga tegeldakse korduvalt vastavalt õpilaste keeleoskustasemele, kogemustele, huvidele ning vajadustele. Eesti keele tunnis suheldakse eesti keeles.

Õppeprotsessis arendatakse õpilaste õpioskusi, oskust teha koostööd ja töötada iseseisvalt ning kasutada tõhusaid keeleõppevõtteid. Kasutatakse keelekeskkonna võimalusi: õpilasi suunatakse jälgima eestikeelset meediat, suhtlema eesti keeles väljaspool koolitunde, osalema eestikeelsetel üritustel, kutsutakse tundidesse eestikeelseid külalisi jmt.

9.1. Hindamine

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete hindamise eesmärk on saada ülevaade õpitulemuste saavutatusest ja õpilase individuaalsest arengust ning kasutada seda teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks ja ennastjuhtiva õppija kujundamiseks. Hinnatakse

õpitulemuste saavutatust, mis on kooskõlas õppesisu ja -tegevustega ning vastavuses ainealasete teadmiste, oskuste ja hoiakutega. Hoiakute hindamisel (nt mõistab, kujundab, tähtsustab, väärtustab) antakse õpilasele suunavaid ja toetavaid sõnalisi hinnanguid.

Hinnatakse nii õppeprotsessi vältel kui ka õppeteema lõpus.

Õppeprotsessi käigus rakendatakse kujundavat hindamist, kus õpilane saab suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta. Kokkuvõttev hindamine toimub õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, et kontrollida nii õppetöös püstitatud eesmärkide saavutamist kui ka riikliku õppekavaga sätestatud õpitulemuste saavutatust. Kokkuvõttev hinne võib kujuneda õppeperioodi jooksul toimunud hindamise tulemusena, seejuures arvestatakse, et hinnetel võib sõltuvalt töö mahust olla erinev kaal.

9.2.Õpitulemused ja õppesisu

9.2.1. I kooliaste

I kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

3. klassi lõpetaja väärtustab eesti keelt kui avaliku suhtluse vahendit ning saavutab eakohase A2-keeleoskustaseme, mis tähendab, et ta:

1. saab aru lihtsatest kirjalikest ja suulistest tekstidest;
2. väljendab oma vajadusi, kirjeldab lähiümbrust, inimesi ja toiminguid, osaleb lihtsas lühivestluses;
3. leiab vajalikku infot ümbritsevast keskkonnast;
4. koostab kirjalikke lihtsaid lühitekste;
5. teab mõningate Eestis ja oma kodukohas toimuvate ürituste nimetusi ja tuntud inimeste nimesid;
6. tunneb ja järgib esmaseid viisakusnorme.

1. klass

Õpitulemused

Õpilane

1. saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
2. teab 1. klassi eesti keele õppekavas esitatud temaatika piires sõnu, peamiselt nimetavas käändes;
3. loeb teksti sõna haaval, kõne tekstist aeglasemalt;
4. reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
5. on omandanud õppekava raames esmased teadmised Eestist;
6. suhtub positiivselt eesti keele õppimisse;
7. oskab vastata küsimuste toel loetust;
8. moodustab pildi põhjal lihtlauseid;
9. tutvub tähestikuga;
10. teeb häälikuanalüüsi;
11. oskab määrata suuliselt häälikute olemasolu ja järjekorda sõnas(kahe- kuni nelja-häälikulistes sõnades);
12. eristab ja märgib kirjas lühikest ja pikka täishäälikut;
13. kasutab suurt algustähte lause alguses, tuttavate nimedes;
14. teeb ära kirja tahvlilt, tahvlinäidise järgi täidab õpilaspäevikut;
15. oskab etteütlemise järgi kirjutada lihtsamaid sõnu (2–3 tähte);
16. hoiab kirjutusvahendit ja istub kirjutamisel, joonistamisel õigesti;
17. oskab õpetaja juhendamisel töötada paaris.
18. on lugenud vähemalt üht lasteraamatut;
19. kirjutab *k*, *p*, *t* sõna algusesse;
20. lauselõpumärgid;
21. õigesti kirjutab mitmuse tunnust -d;
22. õigesti kirjutab tegusõna lõppu -b ja -vad;

23. kirjutab etteütlemise järgi lihtlauseid;
24. teeb ära kirja tahvlilt ja õpikust tahvlinäidise järgi;
25. leiab talle vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest.

Õppesisu

Mina ja teised

Tervitamine, vabandamine, enese-, pereliikmete- ja kaaslaste tutvustamine ja kirjeldamine. Perekonnaliikmed. Minu klass, minu õpetaja, Kool ja klassiruum, seal leiduvad esemed. Käitumine koolis. Õppeainete nimetused. Tegevused tunnis. Tunniplaan. Trüki- ja kirjatähtede tundmine pildis ja kirjas. Värvide nimetused. Värvid

Kodu ja lähiümbrus

Kodu: asukoht (nt linn, küla, tänav, telefoninumber) mööbel, kodus olevad asjad. Koduümbrus kodukoha loodus (nt lilled, puud, põõsad, linnud, loomad). Koduloomad. Kodused tegevused (nt koristamine, söömine, pesemine, riietumine); perekondlikud sündmused (nt sünnipäevad, isadepäev). Liiklusvahendid ja koolitee. Aastaajad ja kuud, nädalapäevad, ilm.

Silvi Väljal “Jussikese seitse sõpra”, Margit Sarapik “Kalendrilinna lood”

Igapäevaelu: õppimine ja töö

Koolitee, koolipäev (kool ja klass, õppeained ja tunniplaan, koolitarbed, õppetegevused, kell ja kellaaeg). Kellaaeg, täis- ja pooltund. Kehaosad Riietusesemed. Müts, sall ja kindad. Emotsioonid Tervis (nt enesetunne, arsti juures käimine);

Eesti ja teised riigid

Eesti sümboolika. Suuremad linnad (nt pealinn Tallinn, Tartu, Pärnu, Kuressaare, Narva, Viljandi); Eesti Noorsooteatri külastus, koos nukumuuseumiga. Rahvakalendri tähtpäevad (nt mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlapäev), sõbrapäev, emadepäev, laulupidu “Kui sul tuju hea” Söögikorrad, söögid, joogid, toiduainete nimetused. Lemmik multifilm. Lotte Metsloomad <https://www.loodusmuuseum.ee/et/classes>. Tegevused õues.

Vaba aeg

Minu huvid. Huviringid. Muusikainstrumendid. Mängud, mänguasjade nimetused, mängujuhendid. Laulu- ja ringmängud, mängude käsklused ja juhendid (tuntumate mängude, sh laulumängude käsklused ja läbiviimine). Tegevused õues. Vaba aeg koos perega. Puhkepäevade ja koolivaheaja tegevused; lemmiktegevused (nt lugemine, tantsimine, sport, mängud, ühistegevused sõpradega); Kauplused: kaupade nimetused, suhtlemine müüjaga, ostmine, maksmine. Rahaühikud. Suvised tegevused

Grammatika

Tähestik, täis-, kaas-, sulghäälik, kes?, mis?, mida teeb? mida teevad? mitmus. Suur algustäht-lause algus, nimed. Lauselõpumärgid.

2. klass

Õpitulemused

Õpilane

1. saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
2. loeb dialoogi;
3. kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks;
4. reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
5. on omandanud õppekava raames esmased teadmised Eestist ja eesti kultuurist;
6. suhtub positiivselt eesti keele õppimisse;
7. töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel;
8. on lugenud vähemalt ühe lasteraamatu;
9. esitab peast kahte luuletust;
10. koostab lühemat suulist juttu pildiseeria või küsimuste abil;
11. väljendab end arusaadavalt suhtlusolukordades: palumine, küsimine, keeldumine, vabandamine, tänamine;
12. loeb ladusalt ja ilmekalt päheõpitud neljarealist luuletust;
13. eristab täis- ja kaashäälikut, sõna, liitsõna, lauset;
14. kasutab suurt algustähte inimeste, loomade ja kooli nimes, tuntud kohanimes;
15. oskab lause lõppu panna kas punkti või küsimärgi;
16. kirjutab väikesi ja suuri kirjatähti (lahuskiri või siduskiri);
17. kirjutab loetava käekirjaga;
18. oskab vihikusse paigutada tööd, kirjutada pealkirja, kuupäeva;
19. täidab õpilaspäevikut (kirjutab tunniplaani üks nädal ette, märgib kodused tööd õpetaja juhendamisel);
20. teeb ära kirja nii tahvlilt kui õpikust;
21. oskab eristada jutukest ja luuletust;
22. oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas.
23. loeb ladusalt, ilmekalt ja õigesti õpitud teksti;
24. on lugenud vähemalt kaks lasteraamatut;
25. saab aru õppimata tekstist;
26. parandab oma lugemisviga lauses, kui vastavale lausele tähelepanu juhitakse;
27. mõistab loetu sisu ja oskab vastata küsimustele;
28. selgitab sõbrale lihtsamat mängu või tööjuhendit;
29. mõtleb jutule algust ja lõppu;
30. kirjutab etteütlust õpitud keelendite ulatuses kuni 15 sõna
31. annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õpitud pala, loetud raamatut;
32. leiab talle vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;

Õppesisu

Mina ja teised

Enese, pereliikmete, kaaslaste ja sõprade tutvustamine ning kirjeldamine. Jutustab oma perest: nimes, kes on peres. Kirjeldab pereliikmete välimust, iseloomujooni. Tervitab, jätab hüvasti.

Kooliasjad. Riideesemed. Kodu ja lähiümbrus. Värvid. Kodukoht; Turul - puu-,juur- ja köögiviljad. Muinasjutu "Naeris" lavastamine. Liiklusvahendid. Ellen Niit "Rongisõit". Rongisõit. Loomaaed, võõramaaloomad. Koduloomad. Ametid. Jõulusümboolika ja talverõõmud.

Eesti ja teised riigid ning nende kultuur

Naaberriigid, pealinnad, põhirahvused, keel. Eesti kaart, linnad. Eesti sümboolika (rahvuslill - rukkilill, rahvuskivi - paekivi, rahvuslind – suitsupääsuke, lipp, vapp, vapil on kolm sinist lõvi). Menüü

Igapäevaelu, õppimine ja töö

Tervis; koolipäev, koolitee. Huviringid. Vaba aja veetmise kohad. Päev, nädal, kuu, kalender, kell. Vaba aeg. Lemmiktegevused. Mängude käsklused ja juhendid. Piknik. Leiutised. Suveplaanid.

Grammatika

Tähestik, täis-, - kaas-, sulghäälik, täis- ja kaashäälikuühend. Pööramine. Suur algustäht - lause algus, nimed. Lauselõpumärgid.

3. klass

Õpitulemused

Õpilane

1. saab aru igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
2. kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks;
3. reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
4. on omandanud õppekava raames esmased teadmised Eestist ja eesti kultuurist;
5. suhtub positiivselt eesti keele õppimisse;
6. koostab suulist ja kirjalikku juttu pildiseeria, tugisõnade, küsimuste abil;
7. töötab tekstiga juhiste alusel;
8. tunneb ära, mis on jutustus, luuletus, näidend, muinasjutt;
9. kasutab suurt algustähte lause algul, inimese- ja loomanimedes ning tuntumates kohanimedes;
10. oskab tähestikku, teab ja tunneb eesti keele häälikuid;
11. oskab nimetada vastandtähendusega sõnu;
12. teab komaga ja komata sidesõnu;
13. tunneb ära sõnaliikidest nimi-, omadus- ja tegusõnu ning liitsõnu;
14. oskab märkida mitmuse lõppu ja tegusõna pöördelõppe
15. oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas
16. kirjutab sidusat teksti oma eluoluga seotud teemadel;
17. on lugenud vähemalt kaks lasteraamatut;
18. koostab suulist ja kirjalikku juttu pildiseeria, tugisõnade, küsimuste abil, mõtleb jutule lõpp või algus;
19. töötab tekstiga juhiste alusel;
20. tunneb ära, mis on jutustus, luuletus, näidend, muinasjutt, mõistatus;

21. oskab tuntumate sõnade algusesse kirjutada g, b, d ning h sõna algusesse;
22. piiritleb lauset ja paneb lause lõpu märke; kasutab kõnes ja kirjas terviklauseid;
23. leiab sama- ja vastandtähtsusega sõnu;
24. kasutab lihtsamat sõnastikku, teatmeteost;
25. oskab õigesti kirjutada asesõnu;
26. silbitab, poolitab sõnu;
27. teab i ja j õigekirjareegleid;
28. oskab tähestiku abil koostada lihtsamat nimekirja;
29. leiab talle vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;
30. on lugenud vähemalt kolm lasteraamatut.

Õppesisu

Mina ja teised

Enese, pereliikmete, kaaslaste ja sõprade tutvustamine ning kirjeldamine. Tunniplaan. Kooliruumid. Järgarvud. Kuupäevad. Lastekirjanik – Kristiina Kass “Nõianeu Nöbinina”. Telesari "Nõianeu Nöbinina" Sport. Spordipäev – spordialad. Transport – Millega? Ainsus, mitmus, loetlemine. Matk – Kellega? Mets ja sellega kaasnevad ohud <https://sagadi.ee/looduskool/opilasprogrammid/1-3-klass>. Lastekirjanik- Leelo Tungal erinevad luuleraamatud

Kodu ja lähiümbrus

Kodukoht; kodukoha loodus; kodused toimingud; perekondlikud sündmused. Mängud. Võrdlus (suur, suurem, kõige suurem). Omadussõna. Vastandsõna. Lastekirjanik Ilmar Tomusk “Tere, Volli”. Raamatukogu ja raamatud. Kellele? Kus? Asesõna. Lastekirjanik Aino Pervik “Paula jõulud”. Tüdrukute ja poiste tegevuse. Toidud. Lastekirjanik Heljo Mänd “Tuulehunt”

Eesti ja teised riigid

Suuremad linnad; aastaring; rahvakalendri tähtpäevad. Riigid ja nende kultuur. Naaberriigid; pealinnad, põhirahvused, keel. Sünnipäev/kutse.

Igapäevaelu, õppimine ja töö.

Tervis; haigused, arsti juures. <https://tervisemuuseum.ee/haridus/muuseumitunnid/I-kooliaste/> Lastekirjanik Andrus Kivirähk “Karneval ja kartulisalad”. Kodumasinad. Sõbrad. Lastekirjanik Piret Raud “Natuke napakad lood”

Vaba aeg

Lemmiktegevused, mängude käsklused ja juhendid. Ootan suve.. <https://meremuuseum.ee/lennusadam/lastele-peredele/muuseumitunnid/>

Grammatika

Tähestik, täis-, kaas-, sulghäälik, täis- ja kaashäälikuühend. Pööramine. Suur algustäht – lause algus, nimed. Lauselõpumärgid. Omadussõna, tegusõna, küsisõna. Kellega? Millega? Kus? Asesõna. Vastandsõna. Võõrsõna. Silbitamine, poolitamine. I ja j õigekiri. Sidesõnad. Võrdlus.. Samatähenduslikud sõnad, H sõna alguses.

9.2.2. II kooliaste

II kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

6. klassi lõpetaja väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit ning saavutab eakohase B1-keeleskustaseme, mis tähendab, et ta:

1. saab aru kirjalikest ja suulistest tekstidest;
2. väljendab ja põhjendab oma arvamust, räägib oma kogemustest ja kavatsustest, tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades;
3. kasutab leitud infot suhtlusülesannete täitmiseks;
4. koostab isiklikke lihtsaid eri tüüpi tekste;
5. on kursis mõningate Eestis ja oma kodukohas toimuvate või toimunud üritustega ja tuntud inimeste tegevusega;
6. tunneb ja kasutab mõningaid eestikeelseid meediaväljaandeid;
7. tunneb ja järgib üldisi viisakusnorme.

4. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades õpitud sõnavara ulatuses (nt poes, apteegis ühistranspordis);
2. saab aru lühematest lihtsamatest teadetest, sõnumitest, juhistest ja kirjadest (kuulutus, küsitlus, tööjuhised, päevaplaanid);
3. saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest;
4. saab aru eakohase eestikeelse filmi põhisistust;
5. leiab ja mõistab asjakohast teavet tarbetekstidest, näiteks teated, kirjad, voldikud, kuulutused, reklaamid, juhised, hoiatused jmt;
6. loeb eakohast ilukirjandusteksti ja mõistab selle põhisisu (vahendab raamatu või filmi põhisisu);
7. leiab vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;
8. räägib lihtsate seostatud lausetega tuttavatel teemadel;
9. vestleb kaaslastega, esitab küsimusi ja vastab neile;
10. jagab lihtsamaid juhiseid (käskiv kõneviis);
11. kirjeldab kohti, tegevusi ja inimesi ;
12. väljendab ja selgitab oma vajadusi, soove ja emotsioone;
13. kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, sõnum, ankeet, e-kiri nii paber kandjal kui ka arvutis;
14. valdab õpitud põhisõnavara;
15. kasutab grammatika põhitarindeid võrdlemisi korrektselt;
16. hääldab sõnu ja lauseid üldiselt selgelt ja arusaadavalt.
17. mõistab fraase ja väljendeid, mis seostuvad igapäevase eluga (nt põhiline isiku- ja pereteave, sisseostud, kodukoht, kool), kui esitus on selge ja aeglane;
18. suudab üldiselt tabada mõttevahetuse teemat, kui vesteldakse aeglaselt ja selgelt;
19. suudab jälgida telereklaami, filmitutvustusi või -stseene ja tunneb ära käsitletavat teemat, kui pilt toetab olulisel määral mõistmist ning esitus on selge ja suhteliselt aeglane;

20. mõistab kõige tähtsamat infot lühikestes reklaamides, mis tutvustavad huvipakkuvaid kaupu ja teenuseid (nt CD-d, videomängud, reisisutvustused);
21. suudab tabada uudiste teemat, kui kajastatakse sündmusi, õnnetusi jm ja kui pilt esitust toetab ning esitus on selge ja suhteliselt aeglane;
22. tabab asjassepuutuvat teavet lihtsamas tekstis (kirjad, e-kirjad, brošüürid, lühikesed lehelood, postitused jm), kus kirjeldatakse sündmusi;
23. mõistab eakohaseid lihtsaid tekste tuttavalt konkreetsel teemal, kui tekstis kasutatakse igapäeva- või koolielus sageli esinevat keelt;
24. mõistab nõudeid (nt ohutusnõuded), kui need on lihtsas keeles;
25. oskab lihtsal viisil kirjeldada ja tutvustada inimesi, elutingimusi ning igapäevatoiminguid;
26. oskab kirjeldada plaane ja kokkuleppeid, harjumusi ja tavapäraseid toiminguid, toimunud tegevusi ja isiklikke kogemusi;
27. oskab ootuspärastel õpitud teemadel edastada lühikesi ettevalmistatud teateid;
28. oskab esitada lühikese selgeks õpitud ettekande endale tuttavalt igapäevateemal ning lühidalt põhjendada ja selgitada arvamusi, plaane ja toiminguid;
29. oskab kirjutada lihtsaid tekste tuttavatel huvipakkuvatel teemadel, ühendades lauseid sidesõnadega ja, sest ning siis, nii paber kandjal kui ka arvutis;
30. oskab esitada küsimusi ja küsimustele vastata ning vahetada mõtteid ja infot tuttavatel teemadel ootuspärastes igapäevastes olukordades;
31. suudab osaleda igapäevases lühivestluses, kui kõneaine pakub talle huvi;
32. oskab arutada, mida õhtul, nädalavahetusel või koolivaheajal ette võtta;
33. oskab vahetada infot tekstisõnumi, e-kirja või lühikese kirja teel, vastates küsimustele;
34. oskab lihtsas keeles väljendada oma muljeid ja arvamusi huvipakkuvatel teemadel, kasutades igapäevast põhivõnavara ja väljendeid;

Õppesisu

Mina ja teised

Suhtlemine pereliikmetega ja koolikaaslastega; viisakusväljendid.

Kodu ja lähiümbrus

Elu linnas ja maal; looduse märgid; kodu kirjeldamine; lemmikloomad; töövahendid ning kohustused kodus; rõõmsad ja kurvad sündmused peres; peretraditsioonid.

Eesti ja maailm

Eesti geograafiline asukoht; ilm; riigi- ja rahvussümboolika; riigipühad ja riiklikud tähtpäevad; üldrahvalikud sündmused; naaberriigid; pealinnad, põhirahvused, keel, kultuuritavad, huvipakkuvad paigad, muuseumid.

Igapäevaelu

Aja planeerimine; avalikud kohad/asutused (poes, apteegis, ühistranspordis, haiglas/polikliinikus jm); turvaline liiklemine; tee küsimine ja juhatamine; igapäevased tegevused ja olukorrad.

Õppimine ja töö

Koolielu (tunni tegevused, koolitoit, koolitarbed, tunniplaan); ametid, töökohad, tegevused tööl.

Vaba aeg

Kooliväline tegevus; huvid; laagrid; lugemiseelistused; perepuhkus; spordialad ning sportlikud tegevused.

Tervis ja tervislik eluviis

Tervis (haigused, põhjused, ravimine), sport, tervislik toitumine.

Soovituslik ilukirjandus: H. Vaher "Jõesaare poisid", H. Nolmet "Koerailm", M. Sillaots "Trips, Traps, Trull ja teised", K. Kass "Kasper ja viis tarka kassi", H. Laas "Varblase jõuluvana", K. Priilinn "Anna ja tema merisiga Julius", J. Vaiksoo "Lumemöll" jt.

Soovituslikud filmid: "Nukitsamees", "Arabella - mereröövli tütar"

Soovituslikud meediaallikad: Täheke, Hea Laps, Lasteekraan, järjejutud jt;

Soovituslikud veebisõnastikud. www.sonaveeb.ee, www.eki.ee,
https://www.filosoft.ee/gene_et/, https://www.filosoft.ee/html_speller_et/

Grammatika

nimisõna; ainsus ja mitmus; nimisõna käänamine ainsuses; omadussõnade võrdlusastmed; sünonüümid ja antonüümid; tegusõnade pööramine olevikus ja minevikus (nt rääkima, tegema, õppima, ärkama, sööma jt); tegusõnade rektsioon (nt armastan, aitan, käin); käskiv kõneviis; sõnamoodustus (liitsõnad); küsisõnad; asesõnad; sidesõnad; põhi- ja järgarvsõnad; lauseehitus.

5. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades;
2. saab aru lühematest lihtsamatest teadetest, sõnumitest, juhistest ja kirjadest (kuulutused, saatekavad, küsitlused, reeglid, ilmateated, tööjuhised/soovitused, sõiduplaanid, blogid, postitused, päevaplaanid, reklaamid, tänukirjad);
3. saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest;
4. saab aru eakohase eestikeelse filmi põhisisust;
5. loeb eakohast ilukirjandusteksti ja mõistab selle põhisisu
6. vahendab raamatu või filmi põhisisu;
7. leiab vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;
8. räägib lihtsate seostatud lausetega tuttavatel teemadel;
9. vestleb kaaslastega, esitab küsimusi ja vastab neile;
10. jagab lihtsamaid juhiseid, teeb ettepanekuid ja vastab neile;
11. kirjeldab sündmusi, olukordi, kohti, tegevusi ja inimesi;
12. väljendab ja selgitab oma vajadusi, soove ja emotsioone, tuleb toime igapäevaelu olukordades;
13. avaldab arvamust tuttavatel teemadel;
14. kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, sõnum, e-kiri, ankeet nii paberkandjal kui ka arvutis;;
15. kirjutab kirjeldavaid ja jutustavaid tekste lihtsamatel tuttavatel teemadel nii paberkandjal kui ka arvutis;;
16. valdab põhisõnavara, vajaduse korral lihtsustab sõnumit.

17. kasutab grammatika põhitarindeid võrdlemisi korrektselt;
18. hääldab sõnu ja lauseid üldiselt selgelt ja arusaadavalt.
19. mõistab fraase ja väljendeid, mis seostuvad esmatahtsate valdkondadega (nt põhiline isiku- ja pereteave, sisseostud, kodukoht, töö), kui esitus on selge ja aeglane;
20. suudab üldiselt tabada mõttevahetuse teemat, kui vesteldakse aeglaselt ja selgelt.
21. suudab jälgida lihtsat, selge ülesehitusega ettekannet või esitlust, kui seda toetatakse slaidide, konkreetsete näidete või diagrammidega.
22. suudab üldjoontes mõista lihtsat teavet, mida esitatakse ootuspärasel olukorras (nt giidiga ekskursioonil);
23. mõistab olulist infot ajalehe või ajakirja lihtsates otsesõnalistes reklaamides;
24. mõistab üldjoontes uudislugu, mis kajastab tuttavat tüüpi sündmust, kui loo sisu on tuttav ja ootuspärane.
25. oskab leida peamist infot lühikesest uudisloost või lihtsast artiklist, milles arvudel, nimedel, illustratsioonidel ja pealkirjadel on oluline roll ja nad toetavad teksti mõistmist;
26. mõistab nõudeid (nt ohutusnõuded), kui need on lihtsas keeles;
27. oskab lihtsal viisil kirjeldada ja tutvustada inimesi, elutingimusi ning igapäevatoiminguid;
28. oskab kirjeldada plaane ja kokkuleppeid, harjumusi ja tavapäraseid toiminguid, toimunud tegevusi ja isiklikke kogemusi;
29. oskab ootuspärastel õpitud teemadel edastada lühikesi ettevalmistatud teateid;
30. oskab esitada lühikese selgeks õpitud ettekande endale tuttavalt igapäevateemal ning lühidalt põhjendada ja selgitada arvamusi, plaane ja toiminguid;
31. oskab kirjutada lihtsamaid fraase ja lauseid, ühendades neid lihtsate sidesõnadega nagu ja, aga ning sest;
32. suudab üsna vabalt suhelda selgelt piiritletud olukordades ja tuleb toime lühivestlustes, kui vestluskaaslane teda vajaduse korral aitab;
33. suudab osaleda igapäevases lühivestluses, kui kõneaine pakub talle huvi;
34. oskab arutada, mida õhtul või nädalavahetusel ette võtta;
35. oskab telekommunikatsioonivahendite kaudu vahetada sõpradega lihtsaid uudiseid, teha plaane ja leppida kokku kohtumisi;
36. oskab kirjeldada postitustes igapäevaasju, sündmusi ja tundeid, piirdudes lihtsate peamiste üksikasjadega. Oskab kommenteerida teiste postitusi, kui need on lihtsas keeles kirjutatud/viibeldud, reageerib lisatud meediafailidele, väljendades lihtsal viisil üllatust, huvi ja ükskõiksust.

Õppesisu

Mina ja teised

Suhted peres ja koolis, emotsioonid ja tuju, ootused ja hirmud, unistused ja pettumused.

Kodu ja lähiümbrus

Erinevad kodud, elu linnas ja maal, koduümbrus, kodutööd, aia- ja õuetööd, unistuste kodu, liiklus, tee juhatamine, õnnetused teel.

Eesti ja maailm

Ilm ja kliima; Eesti looduslikud kohad (metsad, sood, looduskaitsealad, jõed, järved), Eesti meedia (ajakirjandus, televisioon, raadio, internetiallikad), Eesti ja teiste riikide traditsioonid ja tähtpäevad.

Igapäevaelu

meedia (ajakirjandus, televisioon, internet, sotsiaalsuhtlusvahendid, interneti ohud ja võimalused).

Õppimine ja töö

Koolielu, lemmiktegevused koolis/tunnis; koolimeedia (kooliraadio/TV/ajaleht), vahetundide tegevused; koolimaja/ruumide kirjeldamine, kooliraamatukogu; korrapidamine, koolimaja hoidmine; koolivorm (selle eeldused ja puudused), huviharidus (spordi-, kunstiringid); kooli traditsioonid ja tähtpäevad; e-õpe, koolitoit, õpilasvahetused, koolivahetused, unistuste kool.

Vaba aeg

Koolivaheaegade tegemised.

Tervis ja tervislik eluviis

Terviseprobleemid (õnnetusjuhtumid, haigused: ennetamine, ravimine).

Soovituslik ilukirjandus: A. Kivirähki jutud, I. Tomusk "Digipöörane kool", J. Põldma "Džudopoisid", H. Käit "Aardejaht Nõmmel", "Erik Kivisüda", "Eia jõulud Tondikakul", K. Priilinn "Evelini uued lood" jt

Soovituslikud filmid: "Erik Kivisüda", "Eia jõulud Tondikakul", "Supilinna salaselts", "Väikelinnadetektiivid" jt

Soovituslikud meediaallikad: Hea Laps, Postimees Juunior, Minu Maailm, lastekraan, järjejutud jt.

Soovituslikud veebisõnastikud: www.sonaveeb.ee, www.eki.ee, https://www.filosoft.ee/gene_et/, https://www.filosoft.ee/html_speller_et/

Grammatika

nimisõnade käänamine ainsuses ja mitmuses; omadussõnade võrdlusastmed; tegusõnade pööramine olevikus ja minevikus (sh astmevahelduslikud tegusõnad: tundma, kandma, hoidma, lugema, tegema); tegusõnade reksioon (nt aitan, kuulan, loen, vaatan, soovin, unistan jt); sihitis; põhi- ja järgarvsõnad; sõnamoodustus (liitsõnad).

6. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades;
2. saab aru lühematest lihtsamatest teadetest, sõnumitest, juhistest ja kirjadest;
3. saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest;
4. saab aru eakohase eestikeelse filmi põhisistust;
5. loeb eakohast ilukirjandusteksti ja mõistab selle põhisisu vahendab raamatu või filmi põhisisu ning väljendab oma muljeid ja mõtteid;
6. leiab vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;
7. räägib lihtsate seostatud lausetega tuttavatel teemadel;

8. vestleb kaaslastega, esitab küsimusi ja vastab neile;
9. jagab lihtsamaid juhiseid, teeb ettepanekuid ja vastab neile;
10. kirjeldab sündmusi, olukordi, kohti, tegevusi ja inimesi;
11. väljendab ja selgitab oma vajadusi, soove ja emotsioone, tuleb toime igapäevaelu olukordades;
12. avaldab arvamust tuttavatel teemadel ja põhjendab oma seisukohta;
13. kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, sõnum, e-kiri, teade, kiri, avaldus, ankeet, kuulutus, sõbrapäevik, suvekaart, motivatsioonikiri, päevik nii paber kandjal kui ka arvutis;
14. kirjutab kirjeldavaid ja jutustavaid tekste tuttavatel teemadel nii paber kandjal kui ka arvutis;
15. valdab põhisoonavara, vajaduse korral lihtsustab sõnumit või sõnastab oma teksti ümber;
16. tuletab konteksti põhjal sõnade tähendusi;
17. kasutab grammatika põhitarindeid võrdlemisi korrektselt;
18. hääldab sõnu ja lauseid üldiselt selgelt ja arusaadavalt.
19. mõistab otsesõnalist faktiteavet või lühikesi lugusid ning esituse põhipunkte igapäevaelu või kooliga seotud teemal, tabades nii üldist sõnumit kui ka spetsiifilisi üksikasju, kui see esitatakse selgelt ja üldiselt;
20. suudab jälgida suurt osa igapäevavestlusest ja arutlusest või pikema mõttevahetuse põhipunkte, kui esitus on selge ning ühiseelne;
21. mõistab otsesõnalise monoloogi (nt giidiga ekskursioon) põhipunkte, kui esitus on selge ja üsna aeglane;
22. mõistab teadaandeid lennu-, bussi- ja rongijaamas ning lennukis, bussis ja rongis, kui esitus on selge ja taustamüra minimaalne;
23. suudab tabada tuttavatel teemal telesaadete (nt intervjuud, lühiloengud ja reportaažid) põhipunkte, kui esitus on suhteliselt aeglane ja selge;
24. mõistab otsesõnalisi faktipõhiseid tekste, e-kirju või postitusi rahuldaval tasemel, kui teema kuulub tema huvivaldkonda;
25. mõistab sündmusi, tundeid ja soove kirjeldavaid isiklikke kirju piisavalt, et pidada kirjavahetust;
26. mõistab olulist infot ajalehe või ajakirja lihtsates otsesõnalistes reklaamides, kui neis ei ole liiga palju lühendeid.
27. oskab hinnata, kas artikkel või arvustus on vajalikul teemal.
28. tabab selge arutluskäiguga tekstide põhijäreldusi ning suudab jälgida käsitletava teema arutluskäiku, kuid ei pruugi aru saada üksikasjadest;
29. mõistab seadmete selgeid otsesõnalisi kasutusjuhendeid;
30. loeb laiale lugejaskonnale mõeldud ajalehe- või ajakirjaartikleid, mis käsitlevad filme, raamatuid, kontserte jm, ja mõistab nende põhipunkte;
31. mõistab lihtsaid luuletusi ja laulusõnu, kui need on otsesõnalised ja lihtsas stiilis;
32. mõistab reisikirju, milles peamiselt kirjeldatakse toimunud sündmusi ja kirjutaja kogemusi või avastusi;
33. vaadates või kuulates lühikest lugu suudab ennustada, mis edasi saab;
34. oskab esitada võrdlemisi ladusaid, kuid üldsõnalisi kirjeldusi mõnel oma huvivaldkonna teemal, väljendades mõtteid lihtsa järjendina.

35. oskab vahetada, üle küsida ja kinnitada infot; tuleb toime harvaesinevas olukorras ja oskab selgitada, milles seisneb probleem. Oskab väljendada mõtteid abstraktsemal või kultuuriteemal (nt filmid, raamatud, muusika).
36. tuleb lihtsat keelt kasutades toime enamikus reisiolukordades.
37. oskab ettevalmistuseta vestlusse astuda, kui kõneaine on tuttav, ning avaldada isiklikku arvamust, vahetada infot teda huvitavate või igapäevaelu puudutavate teemade kohta (nt perekond, harrastused, kool, reisimine, päevasündmused);
38. oskab selgelt väljendada tundeid kogetu kohta ja neid tundeid põhjendada;
39. oskab seisukohta põhjendada nii, et tema mõttekäiku suudetakse enamasti raskusteta jälgida;
40. oskab pidada ettevalmistatud otsesõnalise ettekande tuttavalt teemal, nii et ettekanne on piisavalt selge, et olla pingutuseta jälgitav, ja selle põhipunktid on võrdlemisi täpselt esitatud;
41. oskab edasi anda ootamatute sündmuste (nt õnnetusjuhtumid) üksikasju, samuti raamatu või filmi sisu;
42. oskab kirjeldada unistusi, soove ja püüdlusi, tegelikke või kujutlevaid sündmusi ning lugu jutustada;
43. oskab koostada isiklikke kirju ja teateid, küsides või edastades lihtsat hädavajalikku teavet, tuues välja enda jaoks olulised aspektid;
44. oskab kirjalikult vahendada kogemusi, kirjeldades tundeid ja reaktsioone lihtsa seotud tekstina;
45. oskab objekte kirjeldada tunnuste kaudu, kuid vajalik sõna ei meenu;
46. oskab vajalikku tähendust edasi anda mingi asendusväljendiga (nt auto, mis veab inimesi bussi tähenduses);
47. harjutab ja katsetab uusi sõnastusviise ja väljendeid, küsides tagasisidet;
48. oskab katkenud vestlust uuesti alustada, kasutades teistsugust taktikat või parandada valesti kasutatud ajavormi või väljendeid, kui vestluskaaslane probleemile tähelepanu juhib;

Õppesisu

Mina ja teised

Suhtlemine kaaslastega, tunded ja emotsioonid, teistega arvestamine, toimetulek rasketes olukordades, abi ja toetamine, heategevus, suhted koolis ja peres, kiusamine ja vägivald.

Kodu ja lähiümbrus

Elu linnas ja maal (tegevused erinevatel aastaegadel); lemmikloomad (hoolitsemine ja tähtsus), keskkonnahoid ja looduskaitse.

Eesti ja maailm

Ilm ja kliima; kultuur ja traditsioonid, riiklikud tähtpäevad; meedia (teater, ilukirjandus, ajakirjandus, televisioon, filmikunst, muusika, raadio), Euroopa riigid ja nende kultuur; vaatamisväärsused, muuseumid, sambad; maailmaimed.

Igapäevaelu

Rahatarkus, taaskasutus, raha teeminime, suveks tööle, õpilasmalev, vabatahtlikud; liiklusvahendid; tehnika (nutiseadmed); käitumine avalikes kohtades (toidu- ja riidepoes, kohvikus, restoranis).

Õppimine ja töö

Ametid ja töökohad (elukutse valik, elukestev õpe); huvid ja fännlus.

Vaba aeg

Meelelahutus (kinos, teatris, kontserdil), reisimine Eestis ja maailmas.

Tervis ja tervislik eluviis

Tervise eest hoolitsemine; toitumine; füüsiline, sotsiaalne ja vaimne tervis; sõltuvused.

Soovituslik ilukirjandus: Ene Sepp “Jagatud suvi”, Ilmar Toomusk “Inglid kuuendas B-s, Silvia Rannamaa “Kadri”, A. Kivirähki jutud, Aino Pervik “Kallis härra Q”, Mihkel Ulman, Kati Saara Vatmann “Röövlirahnu Martin”, Reeli Reinaus “Vanalinna detektiivid. Mustpeade maalid”, Helen Käit “Kristiine poisid tegutsevad”

Soovituslik filmid: “Seltsimees laps”, “Vehkleja”, “Lapsmasin”

Soovituslikud meediaallikad: Postimees Juunior, Minu Maailm, lasteekraan, järjejutud

Soovituslikud veebisõnastikud: www.sonaveeb.ee, www.eki.ee, <http://dict.ibs.ee/syn/>, https://www.filosoft.ee/gene_et/, https://www.filosoft.ee/html_speller_et/

Grammatika

nimisõnade käänamine ainsuses ja mitmuses, suur ja väike algustäht, omadussõnade võrdlusastmed (sh lühike ülivõrre), verbi rektisioon, i-mineviku tegusõnad ja nende rektisioon, tingiv kõneviis, umbisikuline tegumood, lõpetamata ja lõpetatud tegevus (sihitise käänded), arvsõna vormid, liide -gi/-ki, kaassõnad

9.2.3. III kooliaste

III kooliastme lõpuks taotletavad tulemused

9. klassi lõpetaja väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit ning saavutab eakohase B2-keeleteadlastaseme, mis tähendab, et ta:

- 1) mõistab konkreetset ja abstraktsel teemal tekste;
- 2) suhtleb loomulikult ja ladusalt erinevatel teemadel;
- 3) väljendab, põhjendab ja kaitseb oma seisukohti;
- 4) loob sidusaid ja loogilisi eri tüüpi tekste eri teemadel;
- 5) on üldiselt kursis Eestis ja oma kodukohas toimuvate või toimunud olulisemate üritustega ja tuntud inimeste tegevusega;
- 6) tunneb ja kasutab mõningaid eestikeelseid meediaväljaandeid;
- 7) teadvustab eesti kultuuri suhtlustavade eripära ning arvestab neid suhtluses.

7. klass

Õpitulemused

Õpilane

1. suhtleb eesti keeles igapäevastes suhtlusolukordades väljaspool kooli;
2. kasutab eestikeelset internetikeskkonda õpitegevuses ja enda huvialadega seoses;
3. saab aru erisuguse pikkuse ja keerukusega suuliste tekstide põhisisust;
4. jälgib mõttevahetust tuttavatel teemadel ning saab aru selgelt struktureeritud diskussiooni põhisisust;
5. jälgib eakohaseid ettekandeid ja esitlusi, leiab infot ja teeb kokkuvõtte, teeb kirjalikke märkmeid loetud või kuulnud teksti kohta;
6. saab aru enamikust suulistest ja kirjalikest üldkeelsetest tarbetekstidest;
7. loeb eakohaseid eri žanris ilukirjandustekste, mõistab põhisõnumit ning avaldab loetu kohta arvamust;
8. suhtleb ettevalmistuseta küllaltki ladusalt tuttavatel teemadel, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule;
9. jutustab endast ja oma elu sündmustest, kirjeldab ennast, kirjutab oma eesti sõbrale kirja endast;
10. jutustab ettevalmistatud tekstis endaga seotud minevikusündmusest selgelt ja arusaadavalt;
11. osaleb arutelus, väljendab seisukohti tuttavatel teemadel, esitab argumentide ja näidetega toetatud seisukohti ja põhjendusi;
12. tutvustab suuliselt üht tuntud eesti muusikut ja / või kunstnikku;
13. esitab selgelt struktureeritud ettekande;
14. kirjutab vabas vormis tarbetekste, näiteks kuulutus, järelepärimine, teade, kutse, blogi;
15. koostab alusteksti, näiteks mõistekaart, pilt või video, põhjal jutustavaid ja kirjeldavaid tekste nii realistlikus kui ka fantastilises laadis;
16. valdab üldsõnavara tuttavatel teemadel;
17. valdab grammatika tarindeid; moodustab tüüpsõna eeskujul sõnavorme,
18. väljendab ennast grammatiliselt õigesti õpitu piires;
19. hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;
20. valib erinevates suhtlussituatsioonides sobivad keelelised vahendid;
21. ühendab lausungid sidusaks tekstiks, liigendab teksti lõikudeks;
22. järgib õigekirjareegleid õpitu piires.

Õppesisu

Mina ja teised

Kes ma olen? Sündmused peres ja peretraditsioonid. Minu juured ja päritolu. Kelle moodi ma olen? Põnev sugulane. Minu eeskujud. Toimetulek raskustega perekonnas. Koostöö teistega, head grupisuhted. Mina internetis: mida ja kui palju avaldada. Netisõber.

- *Harno.ee* – põhikooli eksamid
- piltide kirjeldamine
- arvamuste avaldamine

Kodu ja lähiümbrus

Erinevad elamutüübid: eramaja, kortermaja, ühiselamu, suvila. Erinevad piirkonnad, nt keskus, puhkeala, kesklinn, äärelinn, tööstusrajoon. Nn tark maja. Remont. Kinnisvarakuulutused.

Eesti

Eesti looduse omapära võrreldes teiste maadega. Looduskaitsealad. Põnev taime- või loomaliik. Traditsioonilised muusikaüritused. Muusikakonkursid ja -saated. Kujutava kunsti liigid. Muuseumid, näitused, galeriid. Tänavakunst. Lähem tutvus ühe Eesti kunstniku või muusikuga.

Riigid ja nende kultuur

Reisikogemused. Reisikaaslased, reisimise viisid, reisieesmärgid ja sihtkohad. Reisi korraldamine.

Igapäevaelu, õppimine ja töö.

Pere eelarve ja taskuraha. Ostukohtade võrdlus, internetikaubandus. Ostunimekirja koostamine. Kokkuhoid ja säästmine. Õpilasesinduse roll koolis. AI ja tõlkeprogrammide kasutamine koolitöös.

Vastutustundlik loomapidamine. <https://www.fin.ee/finantspoliitika-valissuhted/rahatarkus/oppematerjalid-II-kooliaste>

Vaba aeg, minu ajakasutus

Kuidas leida sobiv harrastusvõimalus. Harrastusest saab kutsumus. Spordiüritused, harrastussport ja võistlussport. Peod, pidulikud sündmused, perepeod ja peod sõpradega.

Tervis

Tervislikud eluviisid. Terviserisk. Liikumine.

8. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. kasutab Eesti Keele Instituudi veebisõnastikke keele rikastamiseks ja enesekontrolliks;
2. oskab kasutada eestikeelse meedia pakutavaid võimalusi info leidmiseks ja keele õppimiseks, oskab nimetada eestikeelseid väljaandeid;
3. kasutab keele õppimiseks infokeskkonda, näiteks sildid, kuulutused, reklaamid ja juhised;
4. eristab tuntumaid kõnekeelseid keelendeid, valib kõnelemisel ja kirjutamisel sõltuvalt suhtlusolukorrast sobivad keelendid;
5. kasutab ametlikus suhtlussituatsioonis sobivat suhtlusstiili ja eesti keelele omaseid keelendeid pöördumiseks, tervitamiseks, huvi üles näitamiseks ja suhtluse lõpetamiseks;
6. saab aru erisuguse pikkuse ja keerukusega oma huvivaldkondade, üldiste ning õpi- ja elutarbeliste kirjalike ja suuliste tekstide põhisisust;
7. teeb kuulnud või loetud intervjuu põhjal kokkuvõtte;
8. jälgib mitme osalejaga struktureeritud mõttevahetust ning toob välja mõned põhiseisukohad;
9. korduva kuulamise võimalusel teeb kokkuvõtte videoloengust tuttavalt teemal;
10. saab aru üldkeelelisest või oma huvialaga seotud meelahutuslikust või enesediagnostilisest kirjalikust valikvastustega testist;

11. saab aru tuttavalt teemal antud soovitustest ja oskab neid ise koostada suuliselt ja kirjalikult;
12. jälgib ja mõistab eakohaste arvamus- ja probleemartiklite arutluskäiku, esitab enda seisukoha;
13. loeb eakohaseid eri žanris ilukirjandustekste, mõistab põhisisu kui ka kõik pole arusaadav, avaldab loetu kohta arvamust;
14. suhtleb tuttavalt teemal ettevalmistuseta küllaltki ladusalt, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule asjakohaselt ja viisakalt;
15. osaleb arutelus, esitab argumentide ja näidetega toetatud seisukohti ja põhjendusi, kasutab kaaslaste jutule reageerimiseks ja sõnajärje saamiseks sobivaid keelendeid;
16. peab selgelt struktureeritud ettekande, toob esile olulisemad seisukohad ning poolt- ja vastuargumentid, pöördub kuulajate poole ning lõpetab ettekande asjakohaselt ning head tava silmas pidades;
17. kirjutab eri tüüpi tarbetekste, näiteks järelepärimine, motivatsioonikiri, avaldus, seletuskiri, ning oskab neid korrektselt vormistada;
18. kirjeldab möödunud sündmust või kogemust kirjeldava teksti;
19. kirjutab arutlevaid tekste, kus esitab poolt- ja vastuargumente, toob näiteid ning sõnastab kokkuvõtte;
20. saab aru õpitud teemaga seotud üldkasutatavatest rahvapärastest ütlustest ja vanasõnadest;
21. hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;
22. ühendab lausungid sidusaks tekstiks, liigendab teksti lõikudeks;
23. kirjutab korrektselt järgides õigekirjareegleid õpitu piires.

Õppesisu

Mina ja teised

Isikuomadused, võimed, tugevad ja nõrgad küljed erinevates olukordades. Sõprus, armastus ja heade suhete hoidmine. Erilised inimesed: erivajadused, anded ja omapärad.

Kodu ja lähiümbrus

Ümbruskond ja elukeskkond. Kodukoha rajatised, asutused ja ettevõtted. Tähtsad sündmused kodukandis. Liiklemisvõimalused, vahendid ja taristu. Jalakäijasobralik linn.

Eesti

Loodusväärtuslikud ja kultuuriväärtuslikud objektid. UNESCO maailmapärand Eestis.

Muuseumid, külastused ja virtuaaltuurid. Õppekäigud.

Riigid ja nende kultuur

Euroopa Liit, sümbolid, riigid ja keeled. Eesti roll Euroopa Liidus.

Tuntud eestlased maailmas. Tuntud teistest rahvustest inimesed Eestis.

Igapäevaelu, õppimine ja töö

Tõhus õppimine. Mina õppijana. Õpikeskkonna mõju õppimisele. Erinevad õppimisvõimalused ja koolid.

Ohutus. Liiklusohutus liigeldes ratta või tõukerattaga. Veeohutus. Ohutud peod ja suhtlemine võõraga. Hädaabinumbrile helistamine.

Mittetulundusühingud Eestis ja nende roll ühiskonnas. Vabatahtliku töö võimalused õpilastele. Infotehnoloogia: riistvara, kasutusvõimalused keeleõppes. Sotsiaalmeedia ja äpid. Turvaline internet.

Eesti Rahvusringhääling: meediakanalid, rubriigid err.ee lehel. Noortele suunatud saated. Uudistesaaed.

Vaba aeg

Aktiivse puhkuse vajalikkus ja võimalused.

Tervis

Füüsiline ja vaimne tervis. Vaimse tasakaalu toetamine.

Soovituslik lugemisvara: Aidi Vallik “Kuidas elad, Ann?” ja “Mis teha, Ann?”

Soovituslikud meediaallikad: ERR, Postimees Juunior,

Soovituslikud saated: “Maailma kõige targem rahvas”, üks portreesaade, “Novaator”, ERR “Nova”, ERR “Ringvaade”, ERR “Osoon” - eestikeelsete subtiitrite võimalus, ERR “Kuula rändajat”

Soovituslikud filmid: “Kalev”, “Tagurpidi torn”, “Polaarpoiss”

9. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. väärtustab eesti keelt ja kultuuri, kasutab teadlikult eesti keele oskuse arendamiseks eestikeelset keelekeskkonda;
2. kasutab õppes ajakohaseid keeletehnoloogilisi vahendeid eesmärgipäraselt, arvestab digiturvalisuse nõuetega;
3. saab aru erineva pikkuse ja keerukusega suuliste tekstide põhisist, mõistab nii kirja- kui kõnekeelt.
4. jälgib vilunud kõnelejate elavat mõttevahetust ning saab aru selgelt struktureeritud diskussioonist;
5. jälgib eakohaseid ettekandeid ja esitlusi, leiab infot ja teeb kokkuvõtte, avaldab oma arvamust, esitab vastuväiteid;
6. saab aru enamikust suulistest ja kirjalikest üldkeelsetest tarbe- ja meediatekstidest, eristab kvaliteetajakirjandust kollasest;
7. jälgib ja mõistab aramus- ja probleemartiklite ning saadete arutluskäiku usaldusväärsetest allikatest;
8. loeb keeletasemele vastavaid eri žanris ilukirjandustekste, analüüsib nende sisu ja mõistab sõnumit;
9. suhtleb ettevalmistuseta küllaltki latusalt tuttavatel ja eale vastavatel teemadel, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule aktuaalsetel teemadel;
10. osaleb arutelus, väitluses, väljendub selgelt, üksikasjalikult ning argumenteeritult eakohastel ja aktuaalsetel teemadel.
11. peab selgelt struktureeritud ettekande tuttavatel teemadel või alusteksti põhjal, esitab olulisemad seisukohad ning poolt- ja vastuargumendid;

12. kirjutab/koostab eri tüüpi tarbetekste, näiteks kandideerimisdokumente: avaldus, motivatsioonikiri, elulookirjeldus, seletuskiri, volitus,
13. e-kiri, ning vormistab need korrektselt;
14. kirjutab jutustavaid ja kirjeldavaid tekste nii realistlikus kui ka fantastilises laadis,
15. kirjutab arutlevaid tekste, esitab poolt- ja vastuargumente, toob näiteid ning sõnastab kokkuvõtte alustekstide põhjal;
16. kirjutab raamatu-, filmi-, teatri-, saate-, videoarvustuse loetu, nähtu, kuuldu põhjal;
17. valdab üldsõnavara tuttavatel ja aktuaalsetel teemadel, väljendub selgelt, täpselt ja varieeruvalt;
18. tunneb eesti keele grammatikat õpitu piires,
19. hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;
20. arvestab keeleliste vahendite valikul suhtluse eesmärki, partnerit ja olukorda nii koolis kui ka väljaspool kooli.
21. kasutab liit- ja lihtlauseid, ühendab lausungid selgelt ja loogiliselt struktureeritud sidusaks tekstiks;
22. eristab sõnaliike ja -vorme, järgib õigekirjareegleid õpitu piires;

Õppesisu

Mina ja teised:

Avalik ja privaatne suhtlemine. (digisuhtlus: e-kiri, sotsiaalsõnastikud). meilietikett. Turvaline digisuhtlus, koostöö veebikeskkonnas. Digisuhtluses kasutatav släng ja lühendid. Küberkiusamine ja viisakas käitumine võrgus. Küberturvalisus ja pahavara.

Lähisuhted, põlvkondlik erinevus mõtteviisis, sugulased ja sugupuu, armastus- ja sõprussuhted, psühholoogiline suhtlusbarjäär, suhte probleemide ja konfliktide ennetamine ning lahendamine.

Enesejuhtimisoskus ja eneseanalüüs.

<https://courses.cs.ut.ee/t/digiopik/Digitaalnohutus/Tund29>

<https://www.teeviit.ee/kuidas-oppida-ennast-tundma/>

<https://edidaktikum.ee/et/content/enesejuhtimisoskuste-arendamise-m%C3%A4ng>

Juhendid haridusasutustele – RAJALEIDJA

Kodu ja lähiümbrus

Kogukondlikud rahvaalgatused, „Teeme ära!” talgud.

Rohepööre. Looduskaitse ja -hoid, prügi sorteerimine, taaskasutus ja pakendiringlus. Säästlik eluviis.

Heakord ja heakorranõuded.

Eesti

Eesti eripära/koht/tuntus maailmas: e-riik, puhas keskkond, PISA-testide tulemused.

<https://www.puhkaeestis.ee/et/puhka-eestis/milles-on-eestlased-parimad>

<https://www.hm.ee/pisa>,

Eesti keele kui riigikeele väärtustamine ja tähtsus, eestlaste välja- ja sisseränne; eesti keel ja kultuur maailmas. <https://ekkm.estinst.ee/>; <https://ekkm.estinst.ee/eesti-keele-ope-valismaal/>

Eesti noored ja teadus. Vabariiklikud teema-aastad.

Eesti keele keskkonnad, eesti tuntumad kirjanikud ning tüvitekstid.

Rakett 69 <https://rakett69.ee/>; telesaade NOVA <https://lasteekraan.err.ee/1038738>,
https://keeleabi.eki.ee/pdf/vaikesed_tarbetekstid2.pdf),
<https://sonaveeb.ee/>;
www.eki.ee; https://www.filosoft.ee/gene_et/, https://www.filosoft.ee/html_speller_et/
Eestikeelsed teabeallikad. Info kriitiline hindamine.

Riigid ja nende kultuur

<https://www.opiq.ee/kit/331/chapter/18594>:

Riigiaparaat ja selle valitsemine.

<https://valitsus.ee/strateegia-eesti-2035-arengukavad-ja-planeering/tegevuskava/>

Erinevate rahvaste stereotüübid, tavad ja kombed.

<https://www.taskutark.ee/study/uhiskonnaopetus-6-klassile/83597/>

Heategevusüritused, tänuüritused.

Noorteorganisatsioonid, noortevahetus; õpilaste õpiränne. <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/et/opportunities/opportunities-for-individuals/pupil-mobility>;
<https://www.yfu.ee/vahetusopilane/taotlemine/>

Igapäevaelu. Õppimine ja töö

Formaalse ja mitteformaalse keeleõppe võimalused: tandemõpe, õpilasvõistlused, kohtumisõhtud, keelesõber, keeleastklubid ja -kohvikud jt;

Edasiõppimine: kutseõpe; õpipoisi õpe, õpilasvahetus; noorte tööhõive ja teenimisvõimalused: õpilasfirmad, töövarjupaevad, äriideede arendusnädalavahetused ehk Hackatonid, start-up'id. Kandideerimiseks vajalikud tarbetekstid.

Vaba aeg

Noorte vaba aeg ja tegevusetus. Tegevusetuse põhjused ja tagajärjed (suitsetamine, e-sigaretid, uimastid, ülekaal jt). Turvalisuse tagamine.

Aktiivne puhkus: matkad, jalgrattaretked, kultuurireisid, noortelaagrid;

Huvitegevus: kujutav kunst, muusika, kirjandus, film, teater, fotograafia, sport, tants, käsitöö, kogumine jt loovtegevused;

[https://arhiiv.err.ee/audio/vaata/uudised-haridusministeerium-korraldab-suveks-](https://arhiiv.err.ee/audio/vaata/uudised-haridusministeerium-korraldab-suveks-opilaslaagreid-et-tosta-laste-opihuvi)
[opilaslaagreid-et-tosta-laste-opihuvi](https://arhiiv.err.ee/audio/vaata/uudised-haridusministeerium-korraldab-suveks-opilaslaagreid-et-tosta-laste-opihuvi);

<https://haridusportaal.edu.ee/artiklid/noortelaagrid-ja-malevad>

Tervis ja tervislik eluviis

Füüsilise ja vaimse tervise tasakaal, terviseriskid, istuv eluviis, netisõltuvus jne, tasakaalustatud toitumine.

Kriisiabi numbrid: 1247 või 116006.

<https://www.112.ee/et/juhend/aita-ennast-ja-teisi/112-lastele>

<https://www.112.ee/et/juhend/aita-ennast-ja-teisi/ohvriabi-kriisitelefoni-116-006>

Laste varjupaigad/turvakodud.

<https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=Teeme+%C3%A4ra>

Soovituslikud kirjandusteosed:

Jaanus Vaiksoo „King nr 39”, „King nr 40”, King nr 41”, Andrus Kivirähk „Rehepapp ehk November”, Margus Karu „Nullpunkt”.

Soovituslikud filmid:

“November”, “Nullpunkt”, “Eia jõulud Tondikakul”, “Nimed marmortahvilil”.

Soovituslikud meediaväljaanded ja -kanalid:

<https://jupiter.err.ee/filmid>;

<https://www.efis.ee/>

ETV, ETV+, Vikerraadio, Eesti Päevaleht; Postimees; jupiter.err.ee

10. Vene keel (kui emakeel)

Keeleoskus võimaldab mõista ja väärtustada rahvuskultuuri. Õpilane väärtustab vene keelt kui oma emakeelt ja kogukondliku suhtluse vahendit, mis toetab teda oma identiteedi loomisel ning teadlikuks õppijaks kujunemisel.

10.1 Hindamine

Vene keele õppimisel II ja III kooliastmes hinnatakse õpilase

- 1) suulist ja kirjalikku suhtlust,
- 2) tekstide vastuvõttu, s.o analüüsi ja mõistmist,
- 3) tekstiloomet, s.o eri tüüpi ja liiki tekstide kirjutamist,
- 4) keeleteadmisi, s.o õigekeelsuse ja keelehoolde põhimõtete rakendamist ning keelevalikute teadvustamist.

Keeleõpetuses on suurem osakaal erinevate kirjalike tekstide hindamisel, sest kirjalik keel on peamine keeleoskuse näitaja. Õigekeelsust ja keeleteadlikke valikuid hinnatakse üldjuhul tekstiloomes osana tekstiliigi eripära ja kirjutamise eesmärgi kontekstis.

II kooliastmes hinnatakse jutustavaid, kirjeldavaid ja põhjendavaid tekste, sealhulgas kirjalikku jutustust alusteksti põhjal, jutustavat kirjandit, arvustust. Teabetekstidest hinnatakse kirjeldust, iseloomustust, kokkuvõtteid, kultuuriainelisi lühiuurimusi, nende põhjal loodud esitlusi ja ettekandeid ning e-kirja kirjutamist. III kooliastmes hinnatakse ka arutlevat kirjandit, selle ülesehitust, vastavust teemale, asjakohaseid näiteid, võrdlemise, seoste loomise ja järelduste tegemise oskust ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud argumentide toel.

III kooliastmes hinnatakse teabetekstidest kindlal eesmärgil kirjutatud ülevaateid ja kultuuriainelisi lühiuurimusi, nende põhjal loodud esitlusi ja ettekandeid ning avaliku suhtluse žanre, nagu näiteks avaldus. Peale selle hinnatakse oskust kirjutada levinumaid meediažanre. Tekstide hindamisel seatakse hindamiskriteeriumid, mis arvestavad tekstiliigile omaseid tunnuseid ja õpilase keelelist arengut. Hindamiskriteeriumid puudutavad tekstide sisu ja ülesehitust, konteksti sobivat lausestust ja sõnastust, õigekirja ja vormistust.

10.2 Õpitulemused ja õppesisu

10.2.1. II kooliaste

Teadmised, oskused hoiakud II kooliastmes

Õpilane:

- 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- 2) teadvustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit;
- 3) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult, kasutab oma keeleoskusi kõnetegevuses;
- 4) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste eri keskkondades;
- 5) omandab vene keele erinevate lugemisstrateegiate alused;
- 6) kuulab, loeb ja loob eri liiki tekste eesmärgistatult eri keskkondades;
- 7) analüüsib ja hindab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- 8) tunneb eri laadis ja žanris tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
- 9) kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi, väärtustab lugemist;
- 10) arendab lugedes oma sõnavara.

6. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõnetiketi norme;
2. eristab keelevariante, toob näiteid nende kasutusest;
3. esitab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt;
4. väljendab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult;
5. valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi;
6. kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid;
7. kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käänd- ja pöörd sõna vorme;
8. leiab ja hindab kriitiliselt teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud (usaldusväärset) informatsiooni enda tekstides;
9. hindab kuuldud informatsiooni usaldusväärsust;
10. annab tekstile või seisukohale põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
11. valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
12. teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslasele;
13. loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte;
14. sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust, sõnastab järelduse;
15. jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas;
16. lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;

17. loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
18. valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi;
19. tunneb teabekeskkondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid, leiab neist vajaliku teabe;
20. kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis;
21. esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
22. kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liiki eakohaseid tekste;
23. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
24. kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.

Õppesisu

Kirjakeele mõiste. Keelenormi mõiste ja variatiivsus. Kõnekultuur. Vene keele trüki- ja veebi-sõnastikud.

Leksikoloogia ja fraseoloogia. Paronüümid. Oma- ja laensõnad. Vananenud sõnad ja neologismid. Üldkasutatav leksika ja piiratud kasutusega leksika.

Morfoloogia ja sõnamoodustus. Arvsõnade iseloomustus. Määrsõnade iseloomustus. Eessõnad iseloomustus. Sidesõnad üldiseloomustus. Abisõnad iseloomustus. Hüüdsõnad.

Süntaks. Samaliigilised lauseliikmed. Liht- ja liitlause.

Ortograafia ja interpunktsioon. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves ja eesliidetes. Sufiksrite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. HE ja HII kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega. Arvsõnade õigekiri. Määrsõnade õigekiri. Eessõnade õigekiri. Samaliigiliste sõnade eraldamine kirjavahemärkidega. Interpunktsioon liitlausestes.

Tekst. Tekstiliigid: instruktsioon, SMS-teade, e-kiri, allkirjastatud dokument, jutustus, luuletus, näidend. Kommunikatsioon internetis (jututuba, foorum, blogid) ja seal kasutatavad tekstiliigid. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine. Teksti teema, allteemad ja peamõtte. Tekstitüübid: kirjeldus, jutustus, arutlus.

Sõnavara kasutamine erinevates tekstides. Teksti koostamine, kirjutamine ja toimetamine. Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt).

Lugemiskogemus. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine.

Sõnavara ja suulise kõne arendamine. Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine ja põhjendamine.

10.2.2. III kooliaste

Teadmised, oskused hoiakud II kooliastmes

Õpilane:

- 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- 2) teadvustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit;
- 3) väljendab end selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrektselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 4) kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrektselt eri liiki tekste eri allikate toel ning eri keskkondades;
- 5) kuulab, loeb ja loob eri liiki tekste eesmärgistatult eri keskkondades;

- 6) analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, arvestab intellektuaalomandiga;
- 7) tunneb eri laadis ja žanis tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
- 8) kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi,
- 9) arendab lugedes oma sõnavara.

7. klass

Õpitulemused

7. klass

Õpilane:

1. väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest;
2. suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse;
3. arvestab suhtlemisel eesmärgi ja olukorda, valdab kõnekultuuri;
4. nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
5. järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid;
6. kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;
7. annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
8. arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid;
9. eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi seisukohti;
10. teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult;
11. esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
12. sõnastab probleemi, väljendab oma arvamust, esitab argumente ja toob näiteid;
13. loeb tabelleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides;
14. teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;
15. koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid;
16. valdab peamisi tekstisidususvõtteid;
17. valmistub esinemiseks etappide kaupa;
18. esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
19. vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid;
20. iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
21. teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, -liigist ja autorist;
22. leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit;
23. rikastab lugemise kaudu oma sõnavara.

Õppesisu

Ortoeepia. Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud.

Morfoloogia. Tegusõna vormid. Sihilised ja sihitud tegusõnad. Keksõna grammatilised tunnused. Keksõnaga sõnaühendid. Gerundiumi grammatilised tunnused. Gerundiumiga sõnaühendid.

Süntaks. Sõnade ühendamise normid (leksikaalsed, grammatilised, stilistilised). Lihtlause laiendamine.

Ortograafia ja interpunktsioon. HE kokku- ja lahkukirjutamine keksõnade ning gerundiumiga. Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamine. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud. Sufiksiti õigekiri eri sõnaliikide sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikide sõnades. н ja nn õigekiri eri sõnaliikide sõnades.

Suuline ja kirjalik suhtlus. Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära. Suhtluseesmärkidele sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Esinemine etteantud teemal. Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Keeleviisakus ja -väärikus. Teabeallikad, alustekstid, tekstiloomed. Veebist ja trükistest teabe otsimine. Tekstid elektroonilises keskkonnas.

Tekst. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediatekstid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Tarbetekstidest olulise info leidmine. Teabetekstide (õpikutekst) eesmärk, tunnused ning ülesehitus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Teabe ning ilukirjanduse tekstide tõlgendamine, analüüsimine ja hindamine.

8. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest;
2. suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärase;
3. arvestab suhtlemisel eesmärki ja olukorda, valdab kõnekultuuri;
4. nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
5. järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid;
6. kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;
7. annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
8. arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ning osaleb diskussioonis;
9. eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi seisukohti;
10. teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult;
11. esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
12. sõnastab probleemi, väljendab oma arvamust, esitab argumente ja toob näiteid;
13. loeb tabelleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides;
14. hindab kriitiliselt suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;

15. teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;
16. koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid;
17. ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;
18. kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa;
19. esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
20. analüüsib enda ja teiste keelevahendite valiku sobivust olukorrast lähtudes;

Õppesisu

Vene keel ühiskonnas. Vene keel maailma teiste keelte seas.

Morfoloogia. Isikuta tegusõnad.

Süntaks. Aluse tekstifunktsioonid. Öeldise tekstifunktsioonid. Täiend, lisand, sihitis, määruse liigid. Lihtlause laiendamine (lauselühendid, sõnad ja konstruktsioonid, mis lauseliikmete hulka ei kuulu). Kiilsõnad ja kiillaused.

Ortograafia ja interpunktsioon. Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamine. Vahemärgid koondlausetes, komplitseeritud lausetes. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.

Suuline ja kirjalik suhtlus. Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära. Suhtluseesmärkidele sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmas arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Diskussioon. Kompromissi leidmine ning kaaslaste arvamuse täiendamine. Kaaslaste tööle põhjendatud hinnangu andmine. Esinemine etteantud teemal. Ettekande ja kõne koostamine, näitlikustamine ja esitamine. Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Veebisuhtluskanalid: jututoad, vlogid, kommentaarid. Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele.

Teabeallikad, alustekstid, tekstiloomed. Veebist ja trükistest teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ning süstematiseerimine. Loov- ja uurimistöö vormistamine: struktuur ja keel. Projekt, teadaanne. Tekstid elektroonilises keskkonnas.

Tekst. Teksti liigid ja teksti stiil. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediatekstid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Tarbetekstide (juhend) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Tarbetekstidest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine. Teabetekstide (õpikutekst, populaarteaduslik tekst) eesmärk, tunnused ning ülesehitus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Teabe ning ilukirjanduse tekstide tõlgendamine, analüüsimine ja hindamine.

9. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest;
2. suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse;
3. arvestab suhtlemisel eesmärki ja olukorda, valdab kõnekultuuri;
4. nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
5. järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid;

6. kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti;
7. annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
8. arutleb eakohastel teemadel, lahendab keealaseid probleemülesandeid ning osaleb diskussioonis;
9. eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi seisukohti;
10. teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult;
11. esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
12. sõnastab probleemi, väljendab oma arvamust, esitab argumente ja toob näiteid;
13. loeb tabelleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutab neid enda koostatud tekstides;
14. hindab kriitiliselt suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;
15. teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;
16. koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid;
17. ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;
18. kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa;
19. esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
20. analüüsib enda ja teiste keelevahendite valiku sobivust olukorrast lähtudes;
21. vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid;
22. iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
23. teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, -liigist ja autorist;
24. leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit ja hindab kriitiliselt õigekeelsussoovitusi;
25. rikastab lugemise kaudu oma sõnavara ning kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid.

Õppesisu

Vene keel ühiskonnas. Keel kui arenev nähtus.

Ortoeepia. Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud.

Morfoloogia. Sidesõnade iseloomustus.

Süntaks. Rindlaused, põimlaused, sidesõnata liitlaused. Lausete grammatilised seosed. Otsekõne. Dialoog.

Ortograafia ja interpunktsioon. Vahemärgid koondlauses, komplitseeritud lausetes. Kirjavahemärgid liitlauses: rindlauses, põimlauses, sidesõnata lauses ning erinevate seoseliikidega liitlauses. Vahemärgid otse kõnega lausetes. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud. Eessõnade õigekiri.

Suuline ja kirjalik suhtlus. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmas arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Diskussioon. Kompromissi leidmine ning kaaslane arvamuse täiendamine. Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine. Väitlus, väitluse reeglid. Argumenteerimine, veenmine. Ettekande ja kõne koostamine, näitlikustamine ja esitamine. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Veebisuhtluskanalid: jututoad, blogid, vlogid,

kommentaariid. Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele.

Teabeallikad, alustekstid, tekstiloome. Veebist ja trükistest teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ning süstematiseerimine. Refereerimine ja tsiteerimine. Projekt, teadaanne, iseloomustus.

Tekst. Teksti liigid ja teksti stiil. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediatekstid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Tarbetekstide (juhend, elulookirjeldus, avaldus, seletuskiri) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Tarbetekstidest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine. Teabetekstide (õpikutekst, populaarteaduslik tekst) eesmärk, tunnused ning ülesehitus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Teabe ning ilukirjanduse tekstide tõlgendamine, analüüsimine ja hindamine.

11. Vene keel ja kultuur

11.1. Õppeaine kirjeldus

Õpilase emakeeleõpetuse eesmärk on toetada õpilase mitmekeelsuse arengut ja tagada kultuuriline sulandumine Eesti ühiskonda, kuid hoida sidet oma emakeelse kultuuripärandiga. Oma emakeele ja kultuuri õppimine aitab õpilasel luua seosed eesti keele kui teise keele ja kirjanduse õppimisega ning mõista keele ja kultuurilise tausta tähtsust üksikisikule, kogukonnale ja ühiskonnale. Emakeele ja kultuuri õppimine aitab õpilasel tähtsustada nii oma emakeelt kui ka väärtustada teisi keeli ja kultuure. On oluline, et võõrsil või kodukeelest erinevas keelekeskkonnas elav laps ei unustaks oma emakeelt ja et see areneks eakohaselt. Emakeel aitab arendada lapse mõtlemist, eneseväljenduse oskust ning mõjutab lapse kui isiksuse kujunemist. Emakeelt hästi valdav laps saab koolis paremini hakkama ka siis, kui kooli õppekeel ei ole tema emakeel. Keelt on võimalik õppida igas eluetapis, kuid ainult lapseas on seda võimalik omandada emakeelena.

Ainekava on koostatud üldistest põhimõtetest lähtudes ja on kohandatav mis tahes keelele, mida õpilane õpib emakeelena. Õpe on suunatud õpilase rahvusliku identiteedi säilitamisele, teadmiste omandamisele rahvuskultuurist ning emakeeles nii suulise kui ka kirjaliku suhtlemisoskuse arendamisele.

11.2. Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliastmes keskendutakse emakeeleõpetuses peamiselt suulisele keelekasutusele, õpilane õpib kuulama, küsima, vastama, jutustama. Arendatakse sõnavara, õpilane omandab peamised lugemis- ja kirjutamisoskused, tutvub lastekirjanduse ning eakohaste kultuuritraditsioonidega. Eesmärk on õppida kasutama keelt erinevates suhtlusolukordades, olla teadlik emakeele tähtsusest ja luua side oma emakeelega. Lisaks alustatakse esimeses kooliastmes emakeeles kirjutamise õppimist.

Esimeses kooliastmes toimub emakeeleõpe pigem mänguliselt, erinevates suhtlussituatsioonides, eakohaste tekstide ja sisuvaldkondade abil. Oluline on kujundada õpilases julgus oma emakeeles suhelda. Oluliseks toetuseks emakeele omandamisel on

kooliväline keskkond, eelkõige kodu, osalemine kogukondlikel üritustel, võimalus viibida oma keele keskkonnas. Õppesisu valitakse selliselt, et õpilane saab laiendada oma teadmisi emakeelest, kultuurist, kirjandusest. Õppesisu toetab õpetamise eesmärki, on eakohane ning tugineb nii õpilase kogemusele kui ka kohalikule eripärale.

Suulise suhtlemisoskuse kujunemiseks harjutatakse rühmas nii teiste kuulamist kui ka ise kõnelemist. Kuulamine, küsimine, vastamine, lugude jutustamine jne annab õpilasele võimaluse tutvuda erinevate suhtlusolukordadega.

Tekstide mõistmise arendamiseks vaadeldakse erinevaid eakohaseid tekste, nagu muinasjutud, lühilood, lihtsad info- ja meediatekstdid, luuletused ning pildid. Harjutatakse küsimuste lugemist, koostamist, neile vastamist, eriti jutustavate ja kirjeldatavate tekstide põhjal.

Tekstiloomes õpitakse tundma kirjutamiseks vajalikke algtõdesid ja kirjakeele olemust, sh kirjasüsteemi. Kirjutamist harjutatakse nii klassis rühmaga kui ka individuaalselt. Olulisel kohal on eakohased keelemängud. Erilist tähelepanu pööratakse õpitava keele eripäradele.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmisel on oluline, et keelekasutust vaadeldakse eelkõige aktiivses keelekeskkonnas, st kodus, kogukonnas, koostöös õpilast igapäevaselt ümbritsevate inimestega.

II kooliastmes on oluline, et õpilasel tekiks oskus ja harjumus oma emakeele kasutamiseks erinevates suhtlusolukordades. Õpilane õpib lugema erinevaid tekste, analüüsima saadud teavet, seda struktureerima ja edastama nii suuliselt kui ka kirjalikult. Õpilane arendab oma keeleoskust keelekeskkonnas suheldes. Õpilane õpib keeli võrdlema ja kasutama keeleoskust teadlikult erinevates õpikeskkondades. Eesmärk on süvendada sidet oma emakeele ja päritolukultuuriga.

Õppesisu valitakse selliselt, et õpilased saaksid oma emakeele, kirjanduse ja muu kultuuriga seotud teadmisi mitmekülgselt avardada. Sisu toetab õpieesmärkide saavutamist, õppes kasutatakse nii õpilase enda kogemusi kui ka kohalikke võimalusi.

Suulise ja kirjaliku suhtlus suhtlemisoskuse arendamiseks on oluline osalemine rühma tegevustes. Üksteist kuulates, omavahel dialoogis olles ning koostöisel tegutsedes on hinnata enda ja teiste tegutsemist ning saada ise tagasisidet. Üha rohkem kasutatakse keele harjutamiseks ja keelekeskkonna imiteerimiseks emakeelse meedia võimalusi.

Teksti vastuvõtmisel suunatakse õppijat üha enam erilaadsete tekstide juurde, süvendatakse tekstide lugemise ja tõlgendamise oskust. Harjutatakse küsimuste esitamist teksti kohta ning kokkuvõtete tegemist. Tekstidest lähtuv arutelu, lugemiskogemuse jagamine, tekstide analüüsimine loob õpilasele aluse oma sõnavara ja väljendusoskuse laiendamiseks emakeeles.

Tekstiloomes harjutatakse kirjutamisprotsessi etappe, eriliigiliste tekstide ülesehitust, õigekirja eripärasid oma keeles ning nende kasutamist oma tekstides.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmiseks suunatakse õpilaste mõtlema kultuurilise identiteedi kujunemisele, emakeele kasutamise võimalusele kodus ja kogukonnas.

Teises kooliastmes keskendutakse hindamisel õpilase edenemisele, antakse õpilasele tagasisidet tema suulise ja kirjaliku väljendusoskuse, keele mõistmise ja kasutamise kohta. Õpilane saab teavet nii oma keeleoskusest kui ka üldkultuurilise tausta mõistmisest. Tagasiside

on oluline edasise keeleõppe toetamiseks. Lisaks õpetaja tagasisidele annab õpilane ka ise tagasisidet oma keeleoskuse arengule.

III kooliastmes on emakeeleõppe peamiseks ülesandeks teadmiste süvendamine õpilase keeleoskusest lähtudes. Õpitakse tõlgendama, analüüsima ning looma erinevaid suulisi ja kirjalikke tekste. Õpilase suhe oma keele eripära, kultuuritraditsioonide ning keelekogukonnaga muutub mitmekülgsemaks. Õpilane kasutab oma süvenenud keeleoskust erinevates õpikeskkondades, toetades emakeeles õppides õppeainete kooli õppekeeles omandamist. Õpilane väärtustab oma emakeelt ja kasutab seda teadlikult ja loovalt erinevates suhtlusolukordades. Õpilane süvendab oma õpimotivatsiooni koostöös kooli ja kogukonnaga ning leiab võimalusi oma keeleoskuse arendamiseks ka väljaspool kooli.

Õpilase oma emakeele suhtlemis- ja tekstioskuse õppimine toimub aktiivses keelekasutuse olukorras ja mitmekülgsetes keeletegevustes. Õppesisu on valitud selliselt, et õpilased saaksid oma emakeele, kirjanduse ja kultuuriga seotud teadmisi mitmekülgsest avardada. Sisu toetab õpieesmärkide saavutamist ning tugineb nii õpilase kogemusele kui ka kohalikule kultuurikeskkonnale.

Suulise ja kirjaliku suhtlemisoskuse arendamiseks arutletakse sündmuste üle, mis on lähedased noortele, toimuvad õpilase lähikonnas ja keelekogukonnas. Harjutatakse arutelu, vaidlemist, arvamuste avaldamist, seisukohtade esitamist ja aktsepteerimist või ümber lükkamist. Emakeelse keskkonna ja meedia võimalusi kasutatakse erinevate suhtlusolukordade loomiseks. Hinnatakse iseenda tegevust, harjutatakse tagasiside andmaist ja saamist.

Teksti vastuvõtt on oluline, et õpilasel säiliks ja areneks huvi just omakeelsete tekstide vastu. Õpitakse hindama info usaldusväärsust. Lugemiseks ja kuulamiseks valitakse eriteemalisi eakohaseid tekste, et õpilane õpiks tajuma erinevate tekstide eesmärki. Jagatakse lugemiskogemusi erinevates suhtlussituatsioonides nii suuliselt kui ka kirjalikult.

Tekstiloomes harjutatakse eriliigiliste ja erineva eesmärgiga tekstide koostamist, analüüsitakse kirjutamise protsessi. Harjutatakse nii klaviatuuril kui ka käsikirjalise teksti kirjutamise vilumust. Pööratakse tähelepanu emakeelse teksti stiilikasutusele, sh erinevatele väljendite tähendusele suhtlusolukorrast lähtudes.

Kirjanduse ja kultuuri mõistmiseks tutvutakse emakeelse meedia ja erinevate kultuurisündmustega, samuti loetakse rahvuskirjanike teoseid. Samuti võrreldakse põhjalikumalt oma ja Eesti erinevate piirkondade kultuuritavasid ja traditsioone.

Kolmandas kooliastmes suureneb hindamisel õpilase enda roll oma teadmiste ja oskuste analüüsimisel. Hindamise ülesanne on anda teavet õpilase edenemise kohta, kuidas on arenenud tema suuline ja kirjalik emakeele kasutamise oskus. Õpilane saab ise planeerida edasised tegevused oma õppeprotsessis nii kolmanda kooliastme lõpus kui ka järgmisel haridustasemel.

Põhikooli lõpus tehakse kindlaks, kuidas õpilane on saavutanud põhiharidust täiendava oma emakeele õppimise eesmärgid. Kokkuvõtva hindamise meetodi valib iga konkreetne õppe läbiviija ise ja kirjeldab selle oma ainekavas.

11.3. Õpitulemused ja õppesisu

11.3.1. I kooliaste

2. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. omab elementaarseid lugemis- ja kirjutamisoskusi;
2. saab aru lühitekstide sisust;
3. oskab kuulata, väljendada omi mõtteid;
4. osaleb vestluses, sõnastab ja vastab esitatud küsimustele;
5. tunneb vene tähestiku tähti ja kirjutab loetava käekirjaga;
6. on tuttav erinevate vene rahvakunsti žanritega (muinasjutud, mõistatused, vanasõnad, hällilaulud, kõnekäänud, keeleväänajad);
7. mõistab ja hindab suulise rahvakunsti teoste harivat olemust: headus ja kurjus, ahnus ja laiskus, rumalus ja tarkus, laiskus ja töökus jne);
8. rikastab sõnavara, vastavalt oma vanusele;
9. oskab iseloomustada teoste peategelasi;
10. oskab koostada suulise jutustuse pildi kohta;
11. on tuttav vene keele põhiliste õigekirjareeglitega (rõhuta täishäälik, paaris kaashäälikud, hääldamatu kaashäälik);
12. määratleb kõneliike; eristab täishäälikuid ja kaashäälikutest; tunneb kõneosi; teab kombinatsioonide ЖИ – ШИ, ЧА – ИА, ЧУ – ИУ kirjutamise reegleid;
13. suhtleb vene keeles arvestades kirjakeele norme;
14. püüab täita ülesandeid, järgides juhiseid ja juhendeid.

Õppesisu

Kuulamisoskus. Õpetaja, kaaslase ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.

Suhtlemisoskus. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas. Oma suhtumise väljendamine, kaaslaste arvamuse küsimine.

Graafika. Foneetika. Ortoeepia. Tähestik. Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem, hääliku ja tähe suhe.

Kirja eelharjutuste sooritamine, joonis- ja kirjatähtede kirjutamine. Väikeste ja suurte kirjatähtede õppimine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida.

Lugemisoskus. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendamisel. Käsikirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust. Sõna, lause ja teksti lugemine ning sisu mõistmine.

Leksikoloogia. Sõna kui keeleühik.

Ortograafia ja interpunktsioon. Väike- ja suurtähe kasutamine. Interpunktsioon: kirjavahemärgid loetelu puhul ja lause lõpus.

Kirjalik väljendusoskus. Töö vormistamine. Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas. Oma kirjavea parandamine. Kirjutamine näidise järgi.

Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine. Sümbolite, skeemide, kaartide ja tabelite lugemine.

Tekstiloom. Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine.

Lugemiskogemus. Sobiva lugemisvara leidmine lapsevanema ja õpetajate abiga.

Sõnavara arendamine. Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine. Riimuvate sõnade leidmine.

Kirjandusteoste valiku põhikriteeriumideks on kultuuri- ja kunstiväärtus, humanistlik suunitlus ja positiivne mõju õpilastele, teoses püstitatud probleemide aktuaalsus õpilaste kõlbelisel kasvatamisel ja sallivuse kujundamisel. Lugemisvara valikul arvestatakse vene, eesti ja maailmakirjanduse vene keeles.

Praktilised tegevused

- a) õpetaja ja kaasõpilase jutustuse kuulamine, jälgimine;
- b) jutustuse lõpu ennustamine;
- c) jutustamine kuuldu, nähtu (sh õpiku illustratsiooni, pildi, pildiseeria), läbiloetu põhjal;
- d) kuuldu jutustuse laiendamine ja täiendamine;
- e) tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine;
- f) teksti ära kiri tahvlist, õpikust;
- g) töö vormistamine näidise järgi (töö puhtus, käekirja loetavus);
- h) pildijuttude koostamine;
- i) loetud juhustuses olevate tegelaste iseloomustamine;
- j) huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga;
- k) loetud raamatu autori, tegelaste nimetamine, loetust jutustamine ning loetule emotsionaalse hinnangu andmine.
- l) määramine häälikute järgnevust sõnas;
- m) määramine sõna piire lauses ja sõnaliike;
- n) määramine lause piire, eristama lausetüüpe intonatsiooni järgi.

3. klass/4. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. omab oskust lugeda ilmekalt ja ladusalt, omab kirjutamisoskust;
2. saab aru loetud teoste sisust ja mõttest;
3. kuulab sihipäraselt, avaldab oma mõtteid ja arvamusi;
4. osaleb vestluses, sõnastab ja vastab esitatud küsimustele;
5. tunneb erinevaid vene rahvakunsti žanreid (muinasjutud, mõistatused, vanasõnad, hällilaulud, kõnekäänud, keeleväänajad);

6. mõistab ja hindab suulise rahvakunsti teoste harivat olemust: headus ja kurjus, ahnus ja lahkus, rumalus ja tarkus, laiskus ja töökus jne);
7. rikastab sõnavara, vastavalt oma vanusele;
8. teab iseloomustada teoste peategelasi ja analüüsib nende tegevust;
9. oskab ennast suuliselt väljendada;
10. teab vene keele põhilisi õigekirjareegleid (rõhuta täishäälik, paariskaashäälikud, hääldamatu kaashäälik);
12. teab kõneosi (nimisõna, omadussõna, tegusõna); tunneb sõna morfeeme, analüüsib sõnu nende osade järgi;
13. suhtleb vene keeles arvestades kirjakeele norme;
14. täidab ülesandeid juhiste ja juhendi järgi.

Õppesisu

Kuulamisoskus. Õpetaja, kaaslase ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.

Suhtlemisoskus. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas. Oma suhtumise väljendamine, kaaslaste arvamuse küsimine.

Graafika. Foneetika. Ortoeepia. Tähestik. Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem, hääliku ja tähe suhe. Tähtede Е, Ё, Ю, Я funktsioonid.

Kirja eelharjutuste sooritamise, joonis- ja kirjatähtede kirjutamine. Väikeste ja suurte kirjatähtede õppimine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida.

Lugemisoskus. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendamisel. Käsikirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust. Sõna, lause ja teksti lugemine ning sisu mõistmine. Leksikoloogia ja fraseoloogia. Sõna kui keeleühik. Vanasõnad, kõnekäänud.

Morfeemika (sõna koostis) ja morfoloogia. Juur, eesliide, sufiks, muutelõpp. Sõnatüvi. Nimisõna üldiseloomustus. Nimisõnade sugu. Nimisõnade ainsus ja mitmus. Omadussõna üldiseloomustus. Omadussõna sugu, arv. Tegusõna üldiseloomustus. Eessõna üldiseloomustus.

Ortograafia ja interpunktsioon. Väike- ja suurtähe kasutamine. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis. Tähtede Ъ ja Ь kasutamine. Täishäälikute õigekiri tähtede Ж, Ч, Ш, Щ ja Й järel. Eessõnade õigekiri. Interpunktsioon: kirjavahemärgid lause lõpus. Poolitamisreeglid.

Kirjalik väljendusoskus. Töö vormistamine. Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas. Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Oma kirjavea parandamine. Tarbetekste (kutse, õnnitlus) kirjutamine näidise järgi.

Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine. Lihtsamate sümbolite, skeemide, kaartide ja tabelite lugemine. Tekst. Teksti sidusus. Pealkiri, lõigud, jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus, loetava kohta küsimuste koostamine. Suuliste ja kirjalike tekstide mitmekesisus (sissejuhatus). Tekstiloomed. Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks.

Lugemiskogemus. Vabalugemiseks sobivate teoste leidmine eesti, vene ja maailmakirjandusest.

Sõnavara arendamine. Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine.

Praktilised tegevused

Kuulamine

- a) määramine häälikute järgnevust sõnas;
- b) määramine sõna piire lauses ja sõnaliike;
- c) määramine lause grammatilist põhja ning sõnade seost lauses;
- d) määramine lause piire, eristama lausetüüpe intonatsiooni järgi;
- e) tähelepanelikult kuulamine ning eristamine stiililt ja žanrilt erinevaid suulisi tekste;
- f) määramine kuuldava teksti peamist mõtet, jätmine meelde teksti sisu ning täitmine õpetaja korraldusel tekstipõhiseid ülesandeid.

Suuline keelekasutus

- a) loetud teksti jutustamine, küsimuste, etteantud kava, piltide või pildiseeria põhjal;
- b) jutule alguse või lõpu väljamõtlemine;
- c) jutukeste koostamine ja rääkimine oma kogemuste põhjal;
- d) jutukeste koostamine ja rääkimine etteantud kava järgi;
- e) luuletuse peast esitamine;
- f) erinevates olukordades eneseväljendamist võimaldavad rollimängud;
- g) arvamuse avaldamine loetud raamatu või filmi kohta ning oma arvamuse põhjendamine;
- h) sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil;
- i) õpetaja ja kaaslaste suulise mitmeastmelise juhendi järgi toimimine;
- j) õpetaja etteloeatud tekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel.

Kirjutamine

- a) õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate koostamine (nii arvutis kui paberile kirjutades);
- b) loovtöö ning ümberjutustuse kirjutamine pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil;
- c) etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttava teksti kirjutamine ja kirjutatu kontrollimine näidise järgi (20-25 sõna lihtlausetena).

Lugemine

- a) dialoogide lugemine;
- b) loetu üle arutlemine (tegelaiste ja koha määratlemine, olulise sõnumi leidmine ja väljatoomine) ja selle kohta küsimuste esitamine;
- c) küsimuste sobiva vastuslause leidmine tekstist;
- d) tööjuhendi lugemine ja seal sisalduvate juhiste täitmine;
- e) kuuldu/ loetu põhjal skeemi/ kaardi koostamine.

11.3.2. II kooliaste

5. klass

Õpitulemused

Õpilane:

1. osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
2. esitab oma mõtteid teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt;
3. järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme;
4. valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi;
5. järgib õpitud keelereegleid;
6. kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike
7. loeb eakohast kirjandust emakeeles
8. väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
9. teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslastele
10. loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte;
11. sõnastab teksti kohta küsimusi ja avaldab arvamust;
12. kuulab kaaslase seisukohti, arvestab nendega, avaldab ise arvamust
13. jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas;
14. lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
15. tunneb teabekeskondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid;
16. kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke
17. on tuttav mõnede vene traditsioonidega (peod, rahvakostüüm, vene teejoomine samovariga, vene köök. Rahvalaul)

Õppesisu

Kuulamisoskus. Õpetaja, kaaslase ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.

Suhtlemisoskus. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas. Oma suhtumise väljendamine, kaaslase arvamuse küsimine.

Lugemisoskus. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendamisel. Käsikirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust. Sõna, lause ja teksti lugemine ning sisu mõistmine.

Leksikoloogia ja fraseoloogia. Sõna kui keeleühik. Vanasõnad, kõnekäänud.

Morfeemika (sõna koostis) ja morfoloogia. Juur, eesliide, sufiks, muutelõpp. Sõnatüvi. Nimisõnade käänamine. Omadussõna kääne. Isikulised asesõnad kui sidususvahendid lauses ja tekstis. Tegusõna üldiseloostus. Eessõna üldiseloostus.

Ortograafia ja interpunktsioon. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis. HE õigekiri tegusõnadega. Eessõnade õigekiri. Poolitamisreeglid.

Süntaks. Sõnaühendi põhisõna ja laiend. Lause põhitunnused. Lauseliigid suhtluseesmärgi järgi: väit-, käsk- ja küsilaused.

Kirjalik väljendusoskus. Töö vormistamine. Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas ja arvutis. Teksti ära kiri tahvlilt ja õpikust. Oma kirjavea parandamine. Tarbetekste (kutse, õnnitlus) kirjutamine näidise järgi.

Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine. Sümbolite, skeemide, kaartide ja tabelite lugemine.

Tekst. Teksti sidusus. Pealkiri, lõigud, jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus, loetava kohta küsimuste, kava, skeemi, kaardi koostamine. Suuliste ja kirjalike tekstide mitmekesisus.

Tekstiloom. Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks. Jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Ümberjutustuse kirjutamine. Jutu kirjutamine pildi täiendusena.

Lugemiskogemus. Vabalugemiseks sobivate teoste leidmine eesti, vene ja maailmakirjandusest. Autorite, eakohaselt nende elulugude ning loominguga tutvumine trüki- ja veebitekstide kaudu.

Sõnavara arendamine. Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheandusega sõna leidmine. Riimuvate sõnade leidmine.

Kultuuri- ja kirjandusteadmised.

Vene rahvaste ja kirjanduse muinasjutud.

A. Tšehhovi, L. Tolstoi, A. Kuprini, K. Paustovski, N. Nosovi, M. Zostšenko, V. Dragunski, J. Jakovlevi, M. Prišvini jutustused. A. Puškini, M. Lermontovi, S. Jessenini, A. Feti, S. Maršaki, S. Mihalkovi, J. Morits jt. luuletused.

Kunst: I. Levitani, V. Serovi A. Kuindži, I. Šiškini maastikumaal.

Tänapäevane noorte ilukirjandus vene keeles.

Praktilised tegevused

Suuline keelekasutus (kõnelemine ja kuulamine)

- loetud teksti jutustamine, küsimuste, etteantud kava, piltide või pildiseeria põhjal;
- jutule alguse või lõpu väljamõtlemine;
- jutukeste koostamine ja rääkimine oma kogemuste põhjal;
- jutukeste koostamine ja rääkimine etteantud kava järgi;
- luuletuse peast esitamine;
- erinevates olukordades eneseväljendamist võimaldavad rollimängud;
- arvamuse avaldamine loetud raamatu või filmi kohta ning oma arvamuse põhjendamine;
- sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil;
- õpetaja ja kaaslaste suulise mitmeastmelise juhendi järgi toimimine;
- õpetaja etteloeatud tekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel.

Kirjutamine (kirjatehnika, õigekiri ja tekstiloomine)

- a) õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate koostamine (nii arvutis kui paberile kirjutades);
- b) loovtöö ning ümberjutustuse kirjutamine pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil;
- c) etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttava teksti kirjutamine ja kirjutatu kontrollimine näidise järgi (20-25 sõna lihtlausetena).

Lugemine

- a) dialoogide lugemine;
- b) loetu üle arutlemine (tegelaste ja koha määratlemine, olulise sõnumi leidmine ja väljatoomine) ja selle kohta küsimuste esitamine;
- c) küsimuste sobiva vastuslause leidmine tekstist;
- d) tööjuhendi lugemine ja seal sisalduvate juhiste täitmine;
- e) kuuldu/ loetu põhjal skeemi/ kaardi koostamine.

Kuulamine

- a) määramine häälikute järgnevust sõnas;
- b) määramine sõna piire lauses ja sõnaliike;
- c) määramine lause grammatilist põhja ning sõnade seost lauses;
- d) määramine lause piire, eristama lausetüüpe intonatsiooni järgi;
- e) tähelepanelikult kuulamine ning eristamine stiililt ja žanrilt erinevaid suulisi tekste;
- f) määramine kuuldava teksti peamist mõtet, jätmine meelde teksti sisu ning täitmine õpetaja korraldusel tekstipõhiseid ülesandeid.

6. klass

Õpitulemused

- 1) järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme;
- 2) esitab oma mõtteid loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt;
- 3) väljendab oma mõtteid loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult;
- 4) valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi;
- 5) kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid;
- 6) kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käänd- ja pöörsõna vorme;
- 7) leiab teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud informatsiooni enda tekstides;
- 8) annab tekstile või seisukohale tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;
- 9) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid vene lastekirjandusest;
- 10) teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslasele;
- 11) loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte;
- 12) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust;
- 13) jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas;
- 14) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;

- 15) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
- 16) tunneb teabekeskkondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid, leiab neist vajaliku teabe;
- 17) kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis;
- 18) esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
- 19) kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liike eakohaseid tekste;
- 20) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
- 21) kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.

Õppesisu

Kirjakeele mõiste. Keelenormi mõiste ja variatiivsus. Kõnekultuur. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.

Foneetika. Graafika. Ortoeepia. Häälikumuutused kõnes. Vene keele hääldus.

Morfoloogia ja sõnamoodustus. Nimisõna: ebareeglipäraselt käänduvad ning käändumatud nimisõnad. Omadussõna: kvalitatiivsed, relatiivsed ning possessiivsed omadussõnad. Omadussõnade võrdlusastmed. Asesõnade käänamine ja liigitus. Tegusõna: perfektiivsed ja imperfektiivsed tegusõnad. Tegusõna kõneviisid.

Ortograafia ja interpunktsioon. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves ja eesliidetes. Sufiksiste õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. HE ja HИ kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega.

O/Ё õigekiri Ж, Ш, Ч, Щ ja Ц järel lihttüves, järelliides ja muutelõpus.

Tähed И/Ы tähe Ц järel lihttüves, järelliides ja muutelõpus.

Tähed И ja Ы eesliidete pärast.

Nimisõna järelliided: ИК/ЕК, ЧИК/ЩИК.

Eesliidete õigekiri: -з/-с eesliidetes, ПРЕ/ПРИ eesliidete õigekiri.

Vahelduv täishäälik tüves: tüved кас/кос, гар/гор, зап/зор; е/и vaheldumine sõnatüves.

И/ИИ nimisõnast tuletatud omadussõnade järelliidetes.

Omadussõnade -К/-СК- järelliided.

HE nimisõnadega, omadussõnadega, asesõnadega, tegusõnadega.

Tingiva kõneviisi partikli бы (б) tegusõnast lahkukirjutamine.

Käskiva kõneviisi tunnuste õigekiri.

Vokaalide õigekiri tunnuse -л- ees minevikuvormides.

Vokaalitähed tegusõna järelliidetes –ОБА-/ЕБА-, -ИБА-/ЫБА-. Ь tegusõna vormides.

Tekst. Tekstiliigid: instruksioon, käsikirjas kirjatatud teade, SMS-teade, e-kiri, jutustus, luuletus, näidend. Kommunikatsioon internetis (jututuba, foorum) ja seal kasutatavad tekstiliigid. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine. Teksti teema, allteemad ja peamõtte. Tekstitüübid: kirjeldus, jutustus, arutlus.

Sõnavara kasutamine erinevates tekstides. Teksti koostamine ja kirjutamine. Lihtsama teksti toimetamine. Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt).

Lugemiskogemus. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine.

Sõnavara ja suulise kõne arendamine. Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine ja põhjendamine.

Kultuuri- ja kirjandusteadmised.

Vene muinasjutud: imemuinasjutt, olustikuline muinasjutt. Vanasõnad ja kõnekäänud.

A. Puškini, P. Jeršovi, S. Maršaki jt. ilukirjanduse muinasjutud.

Tänapäevane noorte ilukirjandus vene keeles.

Praktilised tegevused

Suuline ja kirjalik suhtlus

- a) sõnastike ja teatmeteoste kasutamine probleemülesannete lahendamisel;
- b) õpetaja ettelugemise järel oluliste mõistete ja seoste leidmine;
- c) kuuldust ja loetust suulise ja kirjaliku kokkuvõtte tegemine;
- d) kuuldud teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel;
- e) dialoogi ja dramatiseeringu koostamine ja esitamine;
- f) rollimängud (intervjuu, erinevad suhtlusolukorrad);
- g) tagasiside andmine nii enda kui teiste töödele ja esitustele õpetaja juhiste alusel;
- h) väitlused.

Teksti vastuvõtt

- a) loetud teksti kohta küsimuste koostamine;
- b) lihtsatel plaanidel, tabelites, diagrammides, kaartidel oleva info edasiandmine kaaslastele;
- c) loetud kirjandusteose sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele;
- d) loetud teksti peamõtte sõnastamine;
- e) tundmatute sõnade kohta teabe otsimine keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondadest (õpetaja abiga);
- f) ülesanded tekstist vajaliku info leidmiseks;
- g) teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel;
- h) töö tekstiga: tundmatute sõnade tähenduse selgitamine, märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskeemi, küsimuste koostamine;
- i) rollimängud;
- j) trükistest (ajaleht, ajakiri, teatmeteos) vajaliku teabe leidmine;

- k) loetud raamatust lühikokkuvõtte tegemine;
- l) vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt, ka kataloogi või e-otsingut kasutades.

Tekstiloomed

- a) ümberjutustuste kirjutamine küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel;
- b) aheljutustamine;
- c) loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega;
- d) loetu ja kuuldu põhjal jutustamine (eseme, olendi, inimese kirjeldamine, iseloomulike tunnuste esitamine) ja hinnangu andmine;
- e) kirjutamiseks valmistumise erinevate võtete kasutamine;
- f) lühiettekande loomine ja esitlemine internetis;
- g) lühiettekande loomine ja esitlemine teatmeteosest leitud info põhjal;
- h) oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine.

Keeleteadlikkus

- a) etteütlu kirjutamine;
- b) etteütlu oma kirjavea iseseisev leidmine kasutades digi- või trükisõnaraamatut.